Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, Liptovský Mikuláš

VÝROČNÁ SPRÁVA 2013

Liptovský Mikuláš, marec 2014

Obsah

Identifikácia organizácie	4
Pôsobnosť a strednodobý výhľad organizácie	5
Rozpočet organizácie	7
Organizačné členenie a personálne otázky	8
Ciele a prehľad ich plnenia	10
Iné	32
Hodnotenie organizácie nadriadeným orgánom	33

Identifikácia organizácie

Múzeum riadi a za jeho činnosť zodpovedá riaditeľ múzea, ktorý je jeho štatutárnym orgánom. Riaditeľa múzea vymenúva a odvoláva minister. Riaditeľ za plnenie úloh zodpovedá ministrovi. Riaditeľ ustanovuje do funkcie a odvoláva z funkcie vedúcich zamestnancov s výnimkou vedúceho ekonomického a prevádzkového oddelenia, ktorých ustanovuje riaditeľ do funkcie na základe výsledku výberového konania. Vedúci oddelení vykonávajú svoju právomoc v rozsahu určenom organizačným poriadkom múzea. Organizačnú štruktúru, pracovnú náplň organizačných zložiek múzea, ich právomoc, pôsobnosť, zodpovednosť a vzájomné vzťahy určuje organizačný poriadok, ktorý vydáva riaditeľ múzea. Práva a povinnosti zamestnancov múzea určuje pracovný poriadok, ktorý vydáva riaditeľ múzea.
Činnosť múzea sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi, ostatnými predpismi platnými v rezorte ministerstva a ročným plánom hlavných úloh, ktorý schvaľuje operatívna porada ministra. Plnenie ročného plánu hlavných úloh múzeum ročne vyhodnocuje; odpočet plnenia úloh predkladá písomne riaditeľ múzea ministerstvu. Múzeum zabezpečuje prenájom a ubytovanie v priestoroch, vyčlenených na tento účel, a to prednostne pre potreby odborných inštitúcií a pre subjekty, realizujúce aktivity súvisiace s jeho činnosťou.
Múzeum je príspevková organizácia, ktorá je svojím príspevkom napojená na rozpočet ministerstva. Múzeum hospodári s prostriedkami a dotáciami určenými na výkon činnosti, ktoré sú účelovo viazané a špecifikované v záväzných výstupoch ministerstva a s prostriedkami získanými z činnosti vykonávanej podľa štatútu. Hospodárenie múzea sa riadi záväznými právnymi predpismi o hospodárení rozpočtových a príspevkových organizácií.

Adresa: Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva; Školská ul. č. 4; 031 01 Liptovský Mikuláš

Riaditeľka múzea: doc. RNDr. Dana Šubová, CSc.

Členovia vedenia organizácie:

Mgr. I. Korenková, Ing. Peter Holúbek, Jana Vojtaššáková, Ing. Kristína Urbanová, Ing. Jiří Goralski, Milan Mišík, Mgr. Eva Greschová, Mgr. Leonard Ambróz, Eva Bartošová, Dagmar Staroňová, Mgr. Eva Mauritzová

Zriaďovateľ: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Forma hospodárenia: príspevková organizácia

IČO: 361 45 114

Základné tlf. kontakty:

Informačné centrum, spojovateľka:	00421/44/547 72 10
Riaditeľka múzea:	00421/44/547 72 17
Sekretariát:	00421/44/547 72 11
Personalistka:	00421/44/547 72 16
Útvar archívu a knižnice:	00421/44/547 72 41; 547 72 30
Dokumentačno-historické oddelenie:	00421/44/547 72 44
Ekonomické oddelenie:	00421/44/547 72 13
Prevádzkové oddelenie:	00421/44/547 72 23
Jaskyniarske oddelenie:	00421/44/547 72 38
Oddelenie ochrany prírody:	00421/44/547 72 44

Výstavno-propagačné oddelenie: 00421/44/547 72 33

Fax: 00421/44/551 43 81

Web. www.smopaj.sk

e-mail: smopaj@smopaj. sk

Vysunuté jaskyniarske pracovisko Košice: 00421/55/633 30 23

Pôsobnosť a strednodobý výhľad organizácie

Múzeum pôsobí v zmysle zriaďovacej listiny č. 25/2006-1.6 zo dňa 15. 6. 2006 a organizačného poriadku č. 207/2012 zo dňa 1. 1. 2012 v oblasti environmentálneho vzdelávania ako špecializované múzeum s komplexnou múzejnou dokumentáciou v oblasti ochrany prírody zahŕňajúc okrem chránených území a chránených druhov aj históriu ochrany prírody a jaskyniarstvo ako osobitný celok. Pozornosť venuje tiež špeciálnym otázkam v oblasti ŽP ako sú problematika vôd, klimatických zmien, odpadov, genetických modifikácií. Jeho nosnými úlohami sú:

- **Vzdelávanie širokej verejnosti v rámci strednodobého hľadiska** – v prieze všetkých vekových kategórií od predškolskej kategórie, cez ZŠ, SŠ, VŠ, dospelých až po kategóriu seniorov zahŕňajúc aj marginalizované skupiny. Ročne zabezpečuje na objednávky okrem 2 cyklov prednášok z oblasti územnej a druhovej ochrany v kontexte európskej legislatívy, aj množstvo workshopov venovaných zložkám ŽP realizovaným pri príležitosti významných dní ako sú Svetový deň vody, Deň Zeme, Deň ŽP a iné. Základnou formou poskytovania vzdelávania v múzeu je však výklad k expozíciám a výstavám. Múzeum poskytuje do sietí múzeí v Slovenskej republike ako aj odborným organizáciám pri Ministerstve životného prostredia SR a tiež samotnému zriaďovateľovi putovné výstavy, na ktorých spracovalo hlavné témy z problematiky druhovej ochrany, územnej ochrany, európskej legislatívy, histórie ochrany prírody na Slovensku, speleologického výskum, histórie jaskyniarstva na Slovensku a problematiky ŽP ako voda, odpady, genetické modifikácie a ďalšie. V súčasnosti nemá sprístupnené stále expozície, ale aktívne sa zapája do všetkých prezentačných aktivít vyhlasovaných ZMS ako Noc múzeí a galérií a MK SR ako Vlakom do múzeí a galérií. Múzeum získalo Potvrdenie o akreditácii dňa 11. 12. 2009 s platnosťou 5 rokov od jeho vydania.
- **Výskum v oblasti neživej i živej prírody** zameraný hlavne na inventarizačný výskum európsky významných území, inváz ne druhy, mapovanie antropogénnych zmien, speleologický prieskum, základný mineralogický výskum a výskum v oblasti histórie ochrany prírody a jaskyniarstva. Múzeum získalo Osvedčenie o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj dňa 4. 12. 2009 s platnosťou 6 rokov od jeho vydania.
- **Poskytovanie informácií v rámci špecializovaného verejného archívu** pre oblasť ochrany prírody a jaskyniarstvo, ktorý bol pri múzeu zriadený v roku 2005 a metodicky ho usmerňuje pracuje pod odbornou metodickou kontrolou Ministerstva vnútra SR. V rámci tejto služby vedie a dopĺňa múzeum 2 databázy: databázu Štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny s verejne dostupnými digitálnymi listinami chránených území a Národnú databázu jaskýň. Archívne fondy a zbierky, vzťahujúce sa k problematike ochrany prírody a jaskyniarstva od začiatku 20. storočia až po súčasnosť sú spracovávané v informačnom systéme BachProArchiv aplikácie BachInventáre a BachFotoarchív a postupne budú zdigitalizované archívne dokumenty, príp. informácie o nich on-line sprístupnené na stránke Archívu SMOPaJ. Súčasťou tretej databázy BachProArchiv sú digitalizované listiny a dokumenty vzťahujúce sa k histórii ochrany prírody a jaskyniarstva na Slovensku z obdobia Rakúsko-Uhorska po súčasnosť. Súčasťou Útvaru archívu a knižnice je aj špecializovaná knižnica budovaná hlavne na báze výmeny literatúry vlastných edičných titulov. Digitálne spracovanie knižničných dát je prepojené s databázou Národnej knižnice Martin. Múzeum ročne vypracováva speleobibliografiu pre potreby švajčiarskej speleologickej únie. Služby archívu sú

zabezpečované na základe Bádateľského poriadku zo dňa 20. 9. 2005 a služby knižnice sú poskytované na základe Knižničného a výpožičného poriadku zo dňa 3. 1. 2005. Pre ústredný orgán múzeum zabezpečuje zápis a všetky zmeny v ŠZ a vypracováva štatistické prehľady.

- **Odborná správa zbierok** je metodicky koordinovaná SNM Bratislava cez Muzeologický kabinet. Múzeum odborne spracováva 113 011 ks zbierkových predmetov (37 027 ev. č.), z toho väčšina je spracovaná v digitálnej forme v databáze ESEZ 4G a v súčasnosti je jej časť predmetom digitalizácie v rámci národného programu Digitálne múzeum.
- **Edičná činnosť**, v rámci ktorej múzeum vydáva 2 odborné časopisy: Slovenský kras, ktorý vydávalo od roku 1958 do roku 2008 ako zborník a ktorý je najstarším speleologickým periodikom a druhým najstarším múzejným periodikom v Slovenskej republike a Naturae tutela, ktorý vydávalo ako zborník od 1992 až do roku 2008.
- Z hľadiska dlhodobých cieľov má múzeum záujem o zvyšovanie vzdelania aj ďalších zamestnancov odborných oddelení na úrovni doktorandského štúdia pre skvalitnenie výskumnej práce, keďže je jediným vedeckým pracoviskom zameraným na ochranu prírody a jaskyniarstvo v regióne Liptova, priľahlých regiónov a v rámci viacerých oblastí výskumu aj z celoslovenského pohľadu. *V nadväznosti na toto má záujem o obnovenie Osvedčenia o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj a o vydávanie oboch odborných časopisov v tlačenej podobe, pretože sú zdrojom cennej výmeny informácií a budovania špecializovanej knižnice.* Keďže hlavnou úlohou múzea je popularizačná oblasť a sprostredkovanie informácii širokej verejnosti, má múzeum záujem aj o obnovenie *Potvrdenia o akreditácii pre oblasť územná a druhová ochrana* a rozšíriť ho na oblasť životného prostredia s ohľadom na enormný záujem a kladné hodnotenie doteraz poskytnutých služieb nielen na školách ale aj v rámci celoslovenských metodických dní pre učiteľov. Z hľadiska kvalitatívneho posunu na úrovni prác verejného špecializovaného archívu ašpiruje múzeum na permanentné dopĺňanie digitalizovaných dokumentov sprístupňovaných širokej verejnosti a v rámci medzinárodnej spolupráce na získavanie a spracovanie dokumentov z územia Maďarska z obdobia Rakúsko-Uhorskej monarchie. Záujem má tiež na udržaní a rozvíjaní aktívneho členstva v medzinárodných organizáciách MUT a ICOM CIMUSET.

Rozpočet organizácie

Múzeum hospodárilo v tomto roku s pridelenými finančnými prostriedkami vo výške 449 064 €, ktoré boli schválené dňa 25. 1. 2013.

Uznesením č. 3794/2013-9.1 na základe obhajoby Plánu hlavných úloh na rok 2013 na porade vedenia MŽP SR č. 28 dňa 13. 12. 2012 rozpočtovým opatrením č. 1/2013 zo dňa 25. 7. 2013 bol tento rozpočet upravený o finančnú čiastku 50 tis. € v bežných výdavkoch, ktoré boli použité na úpravu a údržbu budovy.
Rozpočtovým opatrením č. 2/2013 zo dňa 9. 8. 2013 bol tento rozpočet upravený o 69 tis. € v bežných výdavkoch, ktoré boli v súlade so žiadosťou použité na navýšenie osobných nákladov, energie, PHM a archeologický prieskum, ktorý vyplynul z požiadaviek KPÚ Žilina.
Rozpočtovým opatrením č. 3/2013 zo dňa 2. 10. 2013 bol rozpočet navýšený o 150 tis. € v kapitálových výdavkoch na rekonštrukciu historickej budovy múzea nad rámec projektu, čo vyplynulo z rozhodnutia KPÚ v Žiline. V skutočnosti sa z tejto položky vyčerpalo 98 420,15 € na úpravu fasády a 51 579,85 € bolo presunuté na rok 2014.
Rozpočtovým opatrením č. 4 zo dňa 10. 12. 2013 bol rozpočet navýšený o 23 842 €, z toho 16 310 € v kapitálových výdavkoch a 7532 € v bežných výdavkoch.
Kapitálové výdavky boli použité v rámci rekonštrukcie historickej budovy v položkách, ktoré neboli zahrnuté v projekte a neboli rozpočtované v roku 2013. Výdavky vyplynuli súbežne s prácami na rekonštrukcii historickej budovy múzea a zahŕňali aj kolaudáciu budovy.
Bežné výdavky boli použité na vykrytie zvýšenej spotreby energie, ktorá vznikla pri spustení budovy do prevádzky. Iné zdroje, ktorých plnenie sa predpokladalo vo výške 5 724 769 €, boli

čerpané vo výške 3 557 526 €, z toho v kapitálových výdavkoch 3 395 008 € v rámci projektu Rekonštrukcia historickej budovy múzea, kultúrnej pamiatky pre environmentálne vzdelávanie 30 506 €, v rámci projektu Digitalizácia fondov a technická podpora informatizácie v oblasti ochrany prírody a 13 233 €, v rámci projektu Získanie zemepisných súradníc vchodov do jaskýň a dobudovanie archívu podzemných krasových javov múzea a v bežných výdavkoch 118 770 € v položke osobné náklady v rámci uvedených 3 projektov zo ŠF EÚ a 19 444 €, čo predstavovali sponzorské dary a prostriedky, získané v rámci spolupráce z projektov iných organizácií (SZOPK). Celkové finančné plnenie z upraveného rozpočtu predstavovalo 99,00 %.

V prvom tematickom okruhu úloh PHÚ Koncepcie, programy, metodiky bol schválený rozpočet 4291 € upravený do výšky 4 407 € o 2,63 %. Dôvodom potreby navýšenia tejto položky bolo nízke plánovanie finančných prostriedkov na implementáciu projektov zo ŠF EÚ. Po úprave rozpočtu bolo plnenie z upraveného rozpočtu 100 %.

V treťom tematickom okruhu Veda, výskum, výchova a vzdelávanie boli finančné prostriedky čerpané na 98,54 % zo schváleného rozpočtu, čo predstavovalo minimálne šetrenie spôsobené menším počtom služobných ciest do terénu v oblasti živej prírody, šetrenie v oblasti výstavníctva dané neúčasťou na 2 plánovaných veľtrhoch, minimálnym šetrením v oblasti poskytovania informácií z dôvodu dlhšieho obdobia obmedzenia prevádzky knižnice. Po úprave rozpočtu bolo plnenie z upraveného rozpočtu 100 %.

Vo štvrtom tematickom okruhu Monitoring, informatika a dokumentácia bolo čerpanie na 127 % zo schváleného rozpočtu. Toto navýšenie bolo spôsobené dofinancovaním projektu Získanie zemepisných súradníc vchodov do jaskýň a dobudovanie archívu podzemných krasových javov múzea z dôvodu ukončenia projektu a oneskorením digitalizačných prác na projekte Digitálne múzeum. Po úprave rozpočtu bolo plnenie z upraveného rozpočtu 100 %.

V piatom tematickom okruhu Edičná činnosť bolo čerpanie finančných prostriedkov 93,00 % zo schváleného rozpočtu z dôvodu minimálneho šetrenia pri zabezpečovaní edičných prác. Po úprave rozpočtu bolo plnenie z upraveného rozpočtu 100 %.

V šiestom tematickom okruhu Investičné akcie, budovanie a údržba zariadení bolo čerpanie len 69,00 % kapitálových výdavkov z upraveného rozpočtu z dôvodu predĺženia a tým aj oneskorenia prác na projekte Rekonštrukcia historickej budovy múzea, kultúrnej pamiatky pre environmentálne vzdelávanie z dôvodu Záväzného stanoviska KPÚ v Žiline č. ZA-12/0989-03/BER zo dňa 3. 8. 2012 a Záväzného stanoviska č. KPUZA-2013/13107-3/50547/PIE zo dňa 12. 8. 2013, čím vznikol nesúlad medzi predpokladaným plánovaným čerpaním a skutočným čerpaním skutočných prostriedkov tohto projektu. Kapitálové prostriedky z upraveného rozpočtu vo výške 31 % boli presunuté do roku 2014.

V siedmej časti Medzinárodná spolupráca a spolupráca s inými inštitúciami bolo čerpanie na 110,00 % zo schváleného rozpočtu, čo predstavuje navýšenie z dôvodu prekročenia PHM v nadväznosti na náročnosť realizovaných prevozov knižničných materiálov a pomocného zbierkového materiálu ako aj archívnych fondov z externých skladovacích priestorov do rekonštruovanej budovy múzea. Po úprave rozpočtu bolo plnenie z upraveného rozpočtu 100 %.

V ôsmej časti Prevádzkový servis bol rozpočet čerpaný na 211,00 % zo schváleného rozpočtu z hore uvedených dôvodov a to hlavne z dôvodu navýšenia nárokov na finančné zabezpečenie rekonštrukčných prác na historickej budove múzea, ktoré vyplynulo z rozhodnutia KPÚ Žilina a tiež nárastu spotreby energie z dôvodu testovania systému vykurovania.

Po úprave rozpočtu bolo plnenie z upraveného rozpočtu 100 %.

Organizačné členenie a personálne otázky

Organizačné členenie v Slovenskom múzeu ochrany prírody a jaskyniarstva určuje Organizačný poriadok SMOPaJ. Člení sa na úsek riaditeľa, oddelenie ochrany prírody, oddelenie jaskyniarstva, dokumentačno-historické oddelenie, útvar archívu a knižnice, výstavno-propagačné oddelenie, ekonomické oddelenie a prevádzkové oddelenie.
Múzeum sa aj v roku 2013 na úseku personálnej práce a odmeňovania zamestnancov riadilo ustanoveniami zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme, zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov.

Aktivity na rozvoj ľudských zdrojov v organizácii:

Medzi dôležité aktivity na podporu ľudských zdrojov v Slovenskom múzeu ochrany prírody a jaskyniarstva patrí aj zvyšovanie odbornej zdatnosti a vzdelanosti zamestnancov, a to formou doktorandského štúdia a krátkodobých kurzov vzdelávania. Vzdelávania v rámci projektu Múzeá 3. generácie sa zúčastnilo 35 zamestnancov, školenia ohľadom verejného obstarávania 2 zamestnanci, školenia na úseku ekonomiky a personalistiky 6 zamestnancov. Doktorandské štúdium absolvujú 2 zamestnanci múzea, z toho 1 zamestnanec 3. – 4. ročník a 1 zamestnanec 2. – 3. ročník.

Pohyb priemerného evidenčného počtu zamestnancov v priebehu 3 rokov a stav zamestnancov múzea v sledovanom roku je uvedený v nižšie uvedených tabuľkách:

Stav zamestnancov je k 31. 12. 2013

Rok	Priemerný evidenčný počet zamestnancov	
	prepočítaný	vo fyzických osobách
2011	40,29	39
2012	39,52	41
2013	39,30	39

K 31. 12. 2013 bol fyzický stav zamestnancov múzea 39. Dve pracovníčky boli na materskej dovolenke, tri pracovníčky boli na rodičovskej dovolenke a tri miesta zostali z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov neobsadené.
V priebehu roka neboli prijatí žiadni zamestnanci, jedna zamestnankyňa ukončila pracovný pomer na základe § 63 ods. 1 pís. b) zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov a podľa ustanovení zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov.
V súlade s Kolektívnou zmluvou bol dodržaný 37 ½ hodinový pracovný týždeň. Začiatok pracovnej doby bol určený na 7,30 hod. a koniec pracovnej doby na 15,30 hod. (v tom je zahrnutá aj ½ hod. obedná prestávka).

V sledovanom období sa v našej organizácii nevykonávala absolventská prax.

Pracovné zaradenie, ukončené vzdelanie ako aj údaje o priemernej mesačnej mzde sú uvedené v tabuľkách:

Počet a zloženie zamestnancov (fyzický stav) k 31. 12. 2013

Pracovné zaradenie	Odbor/prac. zaradenie	Ukončené vzdelanie	Počet
vedúci zamestnanci	botanika	Vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa	1
kurátor	mineralógia	Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	1
kurátor	iné prírodné vedy	Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	6
kurátor	zoológia	Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	1
kurátor	botanika	Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	2
kustód	metodika	Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	1
knihovník		Stredoškolské s maturitou	1
archivár		Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	3
archivár		Stredoškolské vzdelanie s maturitou	3
dokumentátor		Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	2
dokumentátor		Stredoškolské s maturitou	3
dokumentátor		Odborné učilište	1
redaktor		Stredoškolské s maturitou	1
lektorka		Stredoškolské s maturitou	1
technik IS		Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	1
výtvarník		Stredoškolské s maturitou	1
účtovník		Stredoškolské s maturitou	4
ostatní THP		Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	1
ostatní THP		Stredoškolské s maturitou	1
ostatní			4
SPOLU:			39

Vzdelanostná štruktúra zamestnancov k 31. 12. 2013

Vedecká hodnosť	VŠ	Bc.	US	SO + Z
1	18	0	15	5

Priemerná mesačná mzda

Rok	Priemerná mzda
2011	628,09 €
2012	628,30 €
2013	620,92 €

Priemerná mesačná mzda podľa vzdelanosti

Rok	Pracovníci VŠ	Pracovníci SŠ	Pracovníci SO + VL
2011	635,83 €	521,56 €	421,17 €
2012	697,02 €	596,32 €	404,65 €
2013	714,71 €	572,46 €	351,82 €

Veková štruktúra zamestnancov múzea je skreslená materskou a rodičovskou dovolenkou, ale aj tak ukazuje na potrebu dopĺňania kategórie 21 – 30 rokov, keďže kategória 51 – 60 rokov je najsilnejšie zastúpená.

Veková štruktúra zamestnancov k 31. 12. 2013

do 20 r.	21 r. – 30 r.	31 r. – 40 r.	41 r. – 50 r.	51 r. – 60 r.	nad 60 r.
0	0	5	13	19	2

Rodová rovnosť zamestnancov k 31. 12. 2013

Ženy

do 20 r.	21 r. – 30 r.	31 r. – 40 r	41 r. – 50 r.	51 r. – 60 r.	nad 60 r.
0	0	3	10	15	1

Muži

do 20 r.	21 r. – 30 r.	31 r. – 40 r	41 r. – 50 r.	51 r. – 60 r.	nad 60 r.
0	0	2	3	4	1

Evidovaný počet žiadosti o zamestnanie bol v tomto roku 21, z toho 14 žien.

Ciele a prehľad ich plnenia

V časti Plánu hlavných úloh SMOPaJ na rok 2013 **Koncepcie, programy, metodiky** bolo vypracované:

- Vyhodnotenie plnenia Plánu hlavných úloh za rok 2012, ktoré bolo schválené na rokovaní 7. porady vedenia MŽP SR zo dňa 7. 3., bod 11, uznesenie č. 41.
- Návrh Plánu hlavných úloh na rok 2014, ktorý bol schválený na rokovaní 31. porady vedenia MŽP SR zo dňa 19. 12., bod 5, uznesenie č. 184.
- Štatistický výkaz Dalv o ďalšom vzdelávaní za rok 2012, zaslaný dňa 4. 2., Ústav informácií a prognóz školstva Bratislava.
- Stanovisko SMOPaJ k návrhu Stratégie rozvoja múzeí a galérií v SR do 2018, zaslané dňa 13. 2., ZMS Banská Bystrica.
- Ročný výkaz o výskumno-vývojovom potenciáli za rok 2012 vypracovaný v zmysle Plánu hlavných úloh na rok 2013, zaslaný dňa 14. 2., Štatistický úrad SR Bratislava a dňa 8. 10., CRIS Informačný portál o vede a výskume Bratislava.

Mimo Plánu hlavných úloh boli v tejto oblasti zabezpečené nasledovné úlohy:

- Substanovisko SMOPaJ k Návrhu Národného akčného plánu pre deti na roky 2013 – 2017, zaslané dňa 21. 3., MŽP SR, Odbor environmentálnej politiky Bratislava.
- Plnenie úloh koncepcie Štátnej politiky zdravia SR za 2010 – 2013, zaslané dňa 2. 9. 2013, MŽP SR, Sekcia sektorových politík a trvalo udržateľného rozvoja Bratislava.
- Vyhodnotenie Uznesenia vlády SR č. 147/2013 k návrhu Stratégie rozvoja múzeí a galérií v SR do 2018, zaslané dňa 17. 9., MŽP SR, Sekcia sektorových politík a trvalo udržateľného rozvoja.
- Prieskum ZMS (aktuálne problémy múzeí), zaslané dňa 13. 4., ZMS Banská Bystrica.

V rámci časti **Výskumná činnosť –** v oblasti živej prírody boli riešené 3 výskumné úlohy:

Fauna chránených území Demänovskej doliny, v rámci ktorej bol uskutočnený inventarizačný výskum malakofauny a arachnofauny v NPR Demänovská dolina s dôrazom na bioindikačné, ohrozené a chránené druhy. Boli použité nasledovné metódy zberu: priamy zber, smýkanie a formalínové pasce (na základe výnimky MŽP SR č. 5127/2013 – 2.2. zo dňa 4. 6. 2013). Zo skupiny Mollusca bolo zistených 48 druhov, z toho 20 bioindikačných druhov, 2 európsky významné druhy NATURA 2000 (*Vertigo angustior, Vertigo geyeri*), 4 západokarpatské endemity (*Condrina tatrica, Trochulus villosula, Faustina rossmaessler, Chilostoma cingulella*). Problematické druhy boli determinované s konzultantom SAV prof. Šteffekom. Súčasťou výskumnej úlohy bola fotodokumentácia biotopov a zistených druhov (10 záberov – 5 biotopov a 5 druhov živočíchov), ako aj charakteristika vegetačných a hydrologických pomerov v danom období. Získaný materiál zo skupiny Arachnoidea je v determinácii u konzultanta zo SAV – SES, Arachnologická sekcia v Martine (J. Svatoň), doteraz determinované druhy Arachnioidea 42 druhov. Získané druhy budú spracované do zbierkového fondu múzea. Údaje do databázy ISTB budú vložené v roku 2014 po ukončení determinácie.

Monitoring druhov alpínskeho a subalpínskeho pásma na území NAPANT-u, v rámci ktorej bol uskutočnený inventarizačný výskum svišťa vrchovského tatranského (Marmota marmota latirostius) na lokalitách Chabenec (Jama 1 a 2), kde neboli zaznamenané žiadne nory. Na lokalite Solisko bola zistená a zameraná 1 živá nora. Na lokalite sedlo Ďurková boli zistené a zamerané 4 opustené nory. Výskum bol uskutočnený v mesiacoch máj a začiatkom júla. V neskorších mesiacoch sa výskum neuskutočnil kvôli reprodukčnému obdobiu tohto druhu. Trofická základňa sa zisťovala monitorovaním ohryzu rastlín, bolo zistených 7 druhov (*Gentiana punctata, Veratrum album lobelianum, Rhodiola rosea, Vaccinium myrtyllus, Potentilla aurea, Campanula alpina, Pulsatilla alba*). Údaje boli vložené do databázy ISTB. Do Archívu SMOPaJ bolo odovzdaných 19 fotografií. 6 záberov flóry, 3 zábery fauny, 6 záberov biotopov územia, 4 zábery antropogénnych vplyvov na území (používanie štvorkoliek a terénnych motocyklov).

Fauna a flóra vybratých ÚEV, v rámci ktorej bol uskutočnený v spolupráci s Botanickým ústavom SAV, pracoviskom v Blatnici, prieskum a aktuálna fotodokumentácia biotopov s cieľom porovnať stav území v období pred vyhlásením ÚEV a v súčasnosti (rozšírená fotodokumentácia typov lesných biotopov, trávnato-bylinné biotopy – horské lúky na hraniciach CHÚ, ich sukcesia – zarastanie). Do fotoarchívu bolo odovzdaných 17 záberov (4 zábery flóry, 1 záber fauny, 12 záberov biotopov územia). V rámci inventarizačného výskumu boli preskúmané doliny a úbočia v Skalnôm, Teplôm, dolina Blatné v NPR Skalná Alpa a vrcholová časť NPR Jánošíkova kolkáreň a Nižné Matejkovo. Výskum sa uskutočnil počas mesiacov máj až september. Do databázy ISTB bolo vložených 182 údajov o výskyte druhov. Z toho: zoológia bezstavovce 84, stavovce 43 a botanika 55 údajov.

Na skúmaných lokalitách bolo zaznamenaných:

NPR Skalná Alpa:

Botanika: zapísaných 26 druhov vyšších rastlín, z toho napríklad endemit *Saxifraga caesi*, 3 druhy lišajníkov, 3 druhy machorastov, z toho napríklad endemit *Paludella squarrosa*.
Zoológia: uskutočnený zber materiálu v prostredí s karbonátovým podložím v lesných komplexoch a v nivách tokov na základe výnimky MŽP SR č. 5127/2013 – 2.2. zo dňa 4. 6. 2013. Bolo zaznamenaných 34 druhov v skupine Mollusca, napríklad západokarpatský endemit *Trochulus lubomirski*, bioindikačné druhy vápencov *Orcula dolium, Chondrina*

clieta, Helicigona faustina. Materiál zo skupiny Arachnoidea je v determinácii u konzultanta zo SAV- SES, Arachnologická sekcia v Martine (J. Svatoň).
Stavovce: zaznamenané v doline Blatné *Rana temporaria*, v Skalnôm *Rana temporaria*, *Lacerta vivipara*, v Teplôm *Rana temporaria, Lacerta vivipara, Triturus alpestris, Triturus montandoni*.

NPR Jánošíkova kolkáreň:

Botanika: zapísaných 12 druhov vyšších rastlín, 3 druhy machorastov, 2 druhy lišajníkov.
Zoológia: uskutočnený zber materiálu v lesných biotopoch so silikátovým podložím na základe výnimky MŽP SR č. 5127/2013 – 2.2. zo dňa 4. 6. 2013. Bolo zaznamenaných 18 druhov Mollusca, napríklad pralesný druh citlivý na odlesnenie *Discus ruderatus*, európsky významný druh *Helix pomatia*. Materiál zo skupiny Arachnoidea je v determinácii.
Stavovce: zaznamenané v Nižnom Matejkove *Rana temporaria, Lacerta vivipara,* vo vrcholovej časti *Rana temporaria, Triturus montandoni*. Do fotoarchívu bolo odovzdaných spolu 17 záberov (4 biotopy, 6 botanika, 7 zoológia), odbery stavovcov neboli robené, nakoľko na túto činnosť nebola udelená výnimka.
V rámci úlohy sa zabezpečilo tiež spracovanie základných údajov o NPR Suchá dolina a NPR Mních zo zdroja Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny – zbierka listín a z dostupnej literatúry k danému územiu. Získaná fotografická dokumentácie územia: 31 záberov, z toho 5 záberov flóry, 15 záberov krajiny (panorámy území), 11 záberov biotopov (lúčne, lesné, skalné) bola spracovaná. Na základe literárnych údajov a spracovanej fotodokumentácie boli vytypované lokality pre inventarizáciu pre ďalšie riešenie, a to: NPR Mních – dolina Sokolského potoka medzi Sokolom a Mníchom, NPR Suchá dolina – záver Suchej doliny a južné svahy Bielej skaly, Radových skál a Sivého vrchu, vrcholová časť rezervácie Babky – Malá kopa – Ostrá.

V rámci časti **Výskumná činnosť –** v oblasti neživej prírody bola riešená 1 úloha:

Minerály jaskýň v Slovenskej republike – speleotémy zvláštnych foriem (mäkký a práškový sinter). Mineralogický výskum, ktorý je aj súčasťou dizertačnej práce, bol zameraný na jaskynné lokality predovšetkým v krase Nízkych Tatier (Jaskyňa zlomísk, Jaskyňa studeného vetra a Demänovská jaskyňa mieru), v Slovenskom raji (Stratenská jaskyňa) a v Malých Karpatoch (Hačová jaskyňa), kde sa našli nové nálezy kryogénnych hrubozrnných kryštalických kalcitov (CCC). CCC predstavujú vzácne záznamy paleoklímy (teplota, vegetácia, hrúbka permafrostu) počas prechodu klimatických období medzi glaciál/interglaciál alebo štadiál/interštadiál. Ich vznik súvisí s procesmi zamŕzania (kryogénnymi procesmi) jaskynnej vody. Za účelom pochopenia genézy a podmienok vzniku CCC je realizovaný detailný geochemický výskum na zistenie obsahu Mg, Sr, Ba, Al, Si a iných stopových prvkov, ako aj na štúdium stabilných izotopov O^{18} a C^{13}. Bolo uskutočnených 100 analýz v spolupráci s GÚ SAV v Banskej Bystrici a 10 analýz geochronologického datovania U/Th. Predbežné výsledky boli prezentované na našich a zahraničných konferenciách a publikované v našich a zahraničných vedeckých časopisoch. Riešenie problematiky nestabilných karbonátových minerálov (práškové formy) vznikajúcich na ľadovej výzdobe analyzované RTG a RAMAN spektrálnymi metódami prinieslo identifikáciu aj nových neznámych druhov minerálov na našom území ako je napríklad ikait, lansfordit, nesquehonit. Za týmto účelom bolo analyzovaných 15 vzoriek. Ukončil sa 3-ročný výskum kryogénnych perál, ktorého výsledky boli publikované v karentovanom zahraničnom časopise (J. Sed. Research, 83, 207 – 220 (2013) a uskutočnili sa prvé zatiaľ orientačné modelové experimenty v mrazení mineralizovanej jaskynnej vody pri teplotách okolo 0° až –1°C.

V rámci časti **Expozičná a výstavná činnosť** sa pokračovalo v príprave libreta a scenára všetkých častí novej expozície Chránená príroda v budove múzea na Školskej ulici: botanika, zoológia, paleontológia, chránené územia a NATURA 2000, Človek a hory, mineralógia,

jaskyniarstvo. Spresňoval sa výber pozadí vitrín, zbierkových predmetov, návrhov modelov a makiet, výber fotografií. Pokračovalo sa v príprave rozšírených textov a vzdelávacích programov a textov pre ukazovátka.

Bolo riešených 6 úloh:

Príprava rozšírených textov k expozíciám obsahovala prípravu rozšírených textov do jednotlivých častí revitalizovanej expozície v rámci projektu Rekonštrukcia historickej budovy múzea, kultúrnej pamiatky pre environmentálne vzdelávanie: botanika 8 rozšírených textov, zoológia bezstavovcov 17 rozšírených textov, zoológia stavovcov 13 rozšírených textov, história druhovej ochrany 2 rozšírené texty, legislatíva druhovej ochrany 1 rozšírený text, NATURA 2000 5 rozšírených textov, Človek a hory 11 rozšírených textov.

Externé expozície. Múzeum sa nezúčastnilo na veľtrhu Agrokomplex (ZMS nekoordinovalo účasť múzeí na tomto veľtrhu) ani na NOSTALGII (nakoľko sa nekonala).

Ekofotografia. V spolupráci s Mestom Liptovský Mikuláš a Múzeom Janka Kráľa Liptovský Mikuláš bol realizovaný 10. ročník medzinárodnej súťažnej prehliadky umeleckých fotografií s ekologickou tematikou, na ktorom 30 autorov (SR, ČR, Indonézia) prezentovalo 168 fotografií. Výstava bola sprístupnená vernisážou dňa18.9., verejnosti prístupná v dňoch 18. 9. – 10. 10. s návštevnosťou 187.

Fragmenty z prírody XI. ročník. Výstava realizovaná v spolupráci s ÚNSS, Krajské stredisko v Žiline. Prezentované boli vybrané druhy dravcov a dravých vtákov chránenej fauny v Slovenskej republike. Výstava bola doplnená podrobným opisným výkladom, popismi v Braillovom písme a zväčšenej čiernotlači, zvukmi, stopami a lebkami prezentovaných druhov (určená predovšetkým pre skupinu slabozrakých a nevidiacich návštevníkov). Výstava bola sprístupnená vernisážou dňa 15. 10., verejnosti prístupná v dňoch 15. 10. – 31. 10., s návštevnosťou 258.

Príroda našimi očami XI. ročník. Výstava bola zameraná na prezentáciu výtvarných prác s prírodnými motívmi, ktorých autormi sú deti, mládež a dospelí s rôznym druhom a stupňom mentálneho postihnutia z celej Slovenskej republiky a zahraničia (špeciálne školy, domovy sociálnych služieb). Vystavených bolo 161 výtvarných prác. Výstava sprístupnená vernisážou dňa 15. 10., verejnosti prístupná v dňoch 15. 10. – 31. 10., s návštevnosťou 214.

Ľudské telo ako ekosystém. Bol vypracovaný rámcový scenár výstavy, ktorý bol súčasťou prezentácie na 23. generálnej konferencii ICOM v Rio de Janeiro v Brazílii.

V časti **Výchova a vzdelávanie** boli realizované úlohy zamerané na vzdelávanie detí, verejnosti a múzejnú pedagogiku a koordináciu prednáškových aktivít a propagáciu múzea:

Ekodni jar, ekodni jeseň. Úloha bola zameraná na environmentálne vzdelávanie detí a mládeže realizované múzejným pedagógom, odbornými pracovníkmi múzea a lektorkami. V rámci besied a prednášok bolo prezentovaných 20 tém. V jarnom termíne pod názvom Ekodni jar zabezpečili pracovníci múzea 57 prednášok na 11 školách s účasťou 1 738 detí, žiakov, študentov a pedagógov. V jesennom termíne pod názvom Ekodni jeseň zabezpečili pracovníci múzea 28 prednášok na 16 školách s účasťou 822 detí, žiakov, študentov a pedagógov. Na školách bola prezentovaná aj putovná výstava NATURA 2000 s účasťou 1 300 žiakov, študentov a pedagógov. Mimo Plánu hlavných úloh bola zabezpečená príprava žiakov ZŠ a študentov SŠ na biologické olympiády v počte 47.

Celková účasť na ekodňoch bola 3 907 žiakov, študentov a pedagógov.

Múzejná pedagogika a koordinácia prednáškových aktivít a propagácie múzea**.** V rámci vzdelávacej aktivity pre marginalizované skupiny bol XI. ročník výstavy Fragmenty z prírody zameraný na dravce našich lesov prezentovaný a doplnený prednáškou v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči a Spojenej škole internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči dňa 10. 12. s účasťou 44. Boli realizované prednášky, workshopy pre špeciálne školy (marginalizované skupiny) v počte 3 pre 103 žiakov. Bola zabezpečená terénna exkurzia pre Strednú odbornú školu obchodu a služieb v Liptovskom Mikuláši v rámci predmetu ekológia do Žiarskej doliny v počte 11 účastníkov. V rámci starostlivosti o seniorov bola zabezpečená prednáška pre Domov dôchodcov Jeseň v Banskej Bystrici s účasťou 32. Bolo zabezpečených 5 prednášok na tému Objavovanie jaskýň v Slovenskom krase v Dolnej Strede a v Seredi pre 97 účastníkov.

Mimo PHÚ bola zabezpečená účasť na tréningu Múzeá 3. tisícročia Komunikácia s návštevníkom (22 zamestnancov múzea) a na tréningoch PR a komunikácia (3 zamestnanci SMOPaJ), Marketing múzeí (3 zamestnanci SMOPaJ) a Open Space kurzu Múzejná pedagogika III. v rámci projektu SNM Múzeá 3. generácie (7 zamestnancov SMOPaJ), 1 zamestnanec múzea vykonal skúšku odbornej spôsobilosti na vykonávanie geologických prác.

V oblasti Environmentálne vzdelávanie verejnosti bolo zabezpečených 7 workshopov a 11 podujatí k významným dňom:

Workshopy:

- Prebúdzanie jari – remeselnícke variácie sa konalo dňa 19. 3. – zdobenie veľkonočných kraslíc rôznymi technikami, výrobky z drôtu a šúpolia, zdobenie veľkonočných medovníkov, ukážky zhotovovania výrobkov z prútia spojené s predajom, s návštevnosťou 214.
- Noc v múzeu – Spoznajte tajomstvá prírody sa konala dňa 18. 5. – nočný program pre deti i dospelých v súlade so zameraním múzea: Hra na slepú babu (viaczmyslové poznávanie rastlín a živočíchov), Lezenie po jaskyniarskom rebríku, Zahraj sa na archeológa (hľadanie predmetov v piesku archeologickými metličkami), premietanie filmov o záchranných akciách v jaskyniach; workshop Vytvor si svoju skamenelinu, s návštevnosťou 335.
- Stavanie vtáčích búdok a kŕmidiel sa konalo dňa 25. 11. – rozprávanie o starostlivosti o zver a vtáctvo počas zimných mesiacov, ukážky potravy; workshop Výroba vtáčích búdok a kŕmidiel z dreva, s návštevnosťou 96.
- Remeselnícke variácie Vianoc – ADVENT 2013 sa konali v dňoch 3. 12. – 4. 12. – ukážky ručného maľovania vianočných ozdôb, pečenie točených oblátok, drotárske a pernikárske výrobky, výrobky z keramiky a šúpolia s predajom, s návštevnosťou 418.

Mimo PHÚ boli realizované workshopy:

- Detské dni sv. Huberta v múzeu vo sv. Antone, sa konali v dňoch 19. – 20. 6. Podujatie bolo realizované v spolupráci s Múzeom vo sv. Antone – poznávanie listnatých a ihličnatých drevín, húb, lebiek veľkých šeliem, stôp stavovcov a obojživelníkov, lezenie po jaskyniarskom rebríku; výstava SMOPaJ Ekosystémové služby mokradí, s návštevnosťou 2030.
- Vlakom do múzeí a galérií. V dňoch 16. – 30. 4. bola prezentovaná výstava Mokrade, poklady prírody – poznávanie prvých vtáčích poslov jari, potreba ich ochrany, poznávanie dravcov a sov, vedomostný test o stavbe tela dravcov a bol realizovaný vedomostný test o mokradiach a workshop Výroba vtáčích hniezd, tvorba vtáčích siluet. V dňoch 1.10. – 26. 10. boli prezentované výstavy Jeleň kráľ lesov, Srnčia zver, X. ročník Fragmenty z prírody – Dravce našich lesov a X. ročník Príroda našimi očami a realizovaná bola prednáška Starostlivosť o zver a vtáctvo v zimných mesiacoch a

workshopy Výroba vtáčích búdok, Ukážky potravy pre lesnú zver a vtáctvo s návštevnosťou 583.

Podujatia k významným dňom:

- **Svetový deň mokradí** (2. február). V dňoch 18. a 19. 2. bol realizovaný workshop Čo žije v močiari – poznávanie vodných živočíchov a rastlín mokradí, tvorba mokraďového biotopu, tvorba vodných živočíchov a rastlín z papiera, dermoplastické preparáty živočíchov mokradí. Podujatie bolo zamerané pre MŠ, ŠŠ a 1. stupeň ZŠ s návštevnosťou 71.
- **Svetový deň vody** (22. marec). Dňa 25. 3. bol realizovaný workshop Čo žije v rieke, potoku – rozprávanie o Svetovom dni vody, význame vody, poznávanie vodných živočíchov, tvorba vodného toku s vodnými živočíchmi a rastlinami. Podujatie bolo zamerané pre MŠ s návštevnosťou 38.
- **Svetový deň vtáctva** (1. apríl). Dňa 4. 4. bol realizovaný workshop Jarní štebotavci – poznávanie prvých vtáčích poslov jari, potreba ich ochrany, výroba vtáčích hniezd, tvorba vtáčích siluet, vedomostný test o stavbe tela dravých vtákov. Podujatie bolo zamerané na MŠ a 1. stupeň ZŠ s návštevnosťou 30.
- **Svetový deň Zeme** (22. apríl). Dňa 22. 4. bol realizovaný workshop Čarovná Zem – rozprávanie o Zemi a jej významnom dni, tvorba zemegule z papiera, tvorba makiet živočíchov a rastlín z odpadových materiálov. Podujatie bolo zamerané na 1. stupeň ZŠ s návštevnosťou 69.
- **Medzinárodný deň biodiverzity** (22. máj). Dňa 13. 5. bola realizovaná prednáška Národné parky Slovenskej republiky – územná a druhová ochrana. Podujatie bolo zamerané na 2. stupeň ZŠ a SŠ s návštevnosťou 13. Dňa 14. 5. bola realizovaná prednáška Poznávanie vtáčích druhov v Slovenskej republiky a workshop Vytvor si svojho bociana. Podujatie bolo zamerané na MŠ s návštevnosťou 30.
- **Medzinárodný deň detí** (1. jún). Dňa 7. 6. bol realizovaný workshop Zahrajme sa v prírode; ekohry Zahraj sa na detektíva (určovanie stôp zvierat), Zahraj sa na Popolušku (poznávanie drevín a triedenie šišiek smreku, borovice, smrekovca), Uhádni kto som (napodobňovanie zvierat pohybom tela). Podujatie bolo zamerané na 1. stupeň ZŠ a ŠŠ s návštevnosťou 30.
- **Medzinárodný deň životného prostredia** (5. jún). Dňa 11. 6. bol realizovaný workshop Čo rozprávala stará vŕba – rozprávanie o vzniku, význame a histórií Svetového dňa životného prostredia, Tvorba jazierka s typickými druhmi, Čo nepatrí do jazierka (triedenie). Podujatie bolo zamerané na 1. stupeň ZŠ s návštevnosťou 18.
- **Dni európskeho kultúrneho dedičstva** Dňa 26. 9. bola realizovaná prednáška Kelti – prvý historický národ na území Slovenska. Podujatie bolo zamerané na 3. – 5. ročník ZŠ s návštevnosťou 81 a prednáška Jaskyne ako pasce informácií – jaskynná výplň, informácie o pradávnej klíme a vývoji územia. Podujatie boli zamerané na 2. stupeň ZŠ, SŠ a gymnáziá s návštevnosťou 105.
- **Svetový deň zvierat** (4. október). Dňa 4. 10. bol realizovaný workshop Kráľovstvo zvierat – poznávanie voľne žijúcich zvierat a domácich zvierat formou preparátov zo zbierok múzea a obrázkov, ukážky potravy zvierat a priraďovanie k jednotlivým druhom, tvorba biotopu lesa a biotopu ľudských sídiel s určovaním živočíchov, kto v ktorom biotope žije. Podujatie bolo zamerané pre 1. stupeň ZŠ s návštevnosťou 90.
- **Svetový deň chôdze** (1. október). Dňa 11. 10. bolo realizované podujatie Deň chôdze Hore Váhom, dolu Váhom – poznávanie a určovanie lesných plodov, krovín a drevín, poznávanie jedlých, nejedlých a jedovatých húb, poznávanie sintrovej výzdoby jaskýň, poznávanie lesných zvierat, stôp a lebiek a priraďovanie k jednotlivým druhom; ekohra Uhádni a pomenuj, čo sa skrýva vo vrecúšku (huby, plody); ukážka modelu trilobitu a stehennej kosti mamuta. Podujatie bolo určené pre širokú verejnosť a uskutočnilo sa v spolupráci s CVČ a Asociáciou športu v Liptovskom Mikuláši s účasťou 1 929.
- **Európsky týždeň vedy a techniky**. V dňoch 11. – 15.11. boli realizované prednášky Je speleológia hobby pre 21. storočie? Huby tajomné, užitočné a chránené, Muchotrávky a

iné jedovaté huby. Podujatie bolo určené pre SŠ, gymnáziá a vysoké školy, spolu sa uskutočnili 3 prednášky s účasťou 105 žiakov, študentov a pedagógov.

Celková účasť na podujatiach výchovy a vzdelávania bola 6 097.

V rámci úlohy Príprava scenárov filmov do nových expozícií boli vypracované rámcové scenáre pre kurátorské filmy k nasledovným častiam expozície: historická časť, výstavná miestnosť, mineralogická časť, botanická časť, časť NATURA 2000, paleontologická časť, geologická a speleologická časť a rámcové scenáre pre animované filmy: mineralógia, botanika, genetika a ochrana prírody, paleontológia, speleotémy.

V rámci úlohy Príprava vzdelávacích programov v nových expozíciách boli pripravené vzdelávacie programy podľa štruktúry, odbornej témy a cieľovej skupiny do revitalizovaných expozícií v celkovom počte 35, z toho klasický vzdelávací program 7, rodinný vzdelávací program 6, rozšírený vzdelávací program 17, špeciálny vzdelávací program 5.

V rámci skupiny úloh poskytovanie informácií verejnosti bolo zo Štátneho zoznamu, Národnej databázy jaskýň a v súlade s medzinárodnými dohovormi (Ramsarský dohovor, Washingtonský dohovor, NATURA 2000) vybavených 5 žiadostí o informácie o chránených územiach a chránených stromoch v tabuľkovej forme a štatistických prehľadov o sústave chránených území v SR i jednotlivých územiach, ako aj skenovaných dokumentov zbierky listín štátneho zoznamu.

Pre žiakov ZŠ, študentov SŠ, VŠ, 5 pracovníkov ŠOP SR (SSJ, národných parkov SR), 15 členov SSS a pracovníkov múzea boli poskytnuté informácie o jaskyniach a lokalitách, mapový a dokumentačný materiál, literatúra, skenované materiály, ktoré boli odovzdané pri osobných návštevách archívu alebo zaslané e-mailom. Pre Dopravoprojekt, a. s. Bratislava na trasovanie diaľnice boli zaslané súradnice jaskýň nachádzajúcich sa v lokalite Turany – Hubová.

Mimo PHÚ boli osobitne spracované údaje zo ŠZ za účelom vydania zberateľskej mince o CHA Dubnícke bane.

- V rámci zákona č. 211/2000Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov bolo vybavených 5 emailových a písomných žiadostí týkajúcich sa archívnych dokumentov, chránených území

- Poskytovanie informácií zriaďovateľovi bolo vypracovaných 21 tlačových informácií a 24 tlačových správ o podujatiach múzea.

- Sprístupnenie archívnych fondov a zbierok

Druh výpožičky	Bádatelia		Počet výpožičiek
Prezenčné:	101		199
Absenčné:	35		94
	Externí:	73	139
	Interní:	63	154
Spolu:	136		293
	Počet bád. listov: 40 (21 ext)		Informácie zo zákona 211: 5

- bolo zaevidovaných 136 bádateľských návštev, z toho 73 externých, 63 interných. Bolo vybavených 293 výpožičiek, z toho 94 absenčných, 199 prezenčných. Zaregistrovaných bolo 40 bádateľov, 21 externých, 19 interných.

- Výpožičné služby knižnice. Bolo vybavených 388 výpožičiek, z toho 325 absenčných, 59 prezenčných a 14 MVS. Bolo zaregistrovaných 58 čitateľov, z toho 44 interných, 14 externých. Bolo poskytnutých 46 informácií, z toho pre externých návštevníkov 38.

- Hubárska a bylinkárska poradňa. V rámci 20 poradní, ktoré sa konali každý týždeň, bolo determinovaných pre 35 klientov 63 vzoriek. Pre hubársku poradňu, ktorú realizovalo Prírodovedné múzeum SNM v Bratislave, bolo dodaných 55 druhov húb. Uskutočnilo sa mykologické mapovanie lokality Kokava, pri ktorom bolo určených 42 druhov.

- Internetové pripojenie, správa ŽPnet a webová stránka múzea. Bola zabezpečená pravidelná aktualizácia informácií o múzeu na web stránke, ktorej návštevnosť bola 4 254 prístupov. Návštevnosť internetovej stránky Štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny bola 42 143. Internetové pripojenie splnilo účel požadovaný na sprístupňovanie dát a napĺňanie jednotlivých databáz múzea. Riešilo sa nové optické a metalické internetové pripojenie rekonštruovanej budovy na Školskej ul. 4.

Úlohy marketingu:

Cieľové skupiny:

Propagácia produktov múzea sa dôsledne zameriavala na cieľové skupiny obyvateľov a to najmä na:

- mládež (s osobitným dôrazom na predškolskú vekovú kategóriu a 1. – 2. ročník základných škôl, lebo tieto vekové kategórie vyžadujú osobitný metodický prístup),
- širokú verejnosť (s osobitným dôrazom na staršiu vekovú kategóriu, kluby seniorov),
- odbornú verejnosť,
- školy špeciálneho určenia (slabozrakí a nevidiaci v spolupráci s Úniou slabozrakých a nevidiacich Slovenska a Špeciálnou základnou školou pre slabozrakých a nevidiacich v Levoči),
- hendikepovaných občanov (v spolupráci so Špeciálnymi školami na Slovensku),
- zahraničných návštevníkov.

Formy:

- prostredníctvom médií (uzatváranie zmlúv s rádiami, novinami a časopismi, TV Liptov),
- prostredníctvom internetu (vlastná webová stránka, Enviroportál MŽP, využívanie propagácie produktov múzea aj na iných webových stránkach (webová stránka mesta Liptovský Mikuláš, využitie elektronickej pošty),
- prostredníctvom propagačného materiálu (letáky múzea, plagáty, časopis múzea),
- využitím osobného kontaktu (školy, rekreačné zariadenia, stáli návštevníci, návštevníci sprístupnených jaskýň, chránených území, ZOO Bojnice),
- prostredníctvom podujatí organizovaných partnerskými organizáciami a vlastnými sprievodnými podujatiami uskutočnenými k výstavám, seminárom a podujatiam,
- prostredníctvom ponuky produktov múzea v rekreačných zariadeniach atraktívnych turistických oblastí.

Zabezpečila sa ponuka vlastných edičných titulov (Slovenský kras, Naturae tutela a Sinter) a predaj drobného komisionálneho tovaru (výrobky a šperky z minerálov) s tržbou 1060,57 €, za podujatia a prednášky bola tržba 1329,70 €. Boli pripravené propagačné materiály o podujatiach múzea (plagáty, pozvánky, kalendárium podujatí a postery) v počte 280 ks.

Bola zabezpečená prezentácia výstav **XI. ročník Príroda našimi očami** a **XI. ročník Fragmenty z prírody – Dravce našich lesov** v TV Liptov (1 vstup) a prezentácia o hubách v spravodajstve TV Markíza (2 vstupy).

Mimo PHÚ boli v **átriu MŽP SR** prezentované nasledovné výstavy múz*ea:*
CITES (22. 2. – 1. 3.),

Voda, kolíska života a prameň zdravia (4. 3. – 8. 3.),

Dunajské luhy (15. – 26. 4.),

Odpady (5. – 16. 8.),

Ochrana živočíchov (30. 9. – 7. 10.)

Lavíny – v horách musíme žiť aj s nimi (25. 11 – 6. 12.).

V časti **Monitoring, informatika a dokumentácia** bolo riešených 9 úloh.

Vedenie štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny. V rámci evidencie osobitne chránených častí prírody a krajiny bolo vyškrtnuté 1 zrušené chránené územie: CHA Parčík pri Avione. Boli zapísané zmeny ochrany (znovuvyhlásenie) 1 chráneného územia (účinnosť k 1. 1. 2014), CHA Malachovské skalky. Bolo zapísaných 6 verejnosti voľne prístupných jaskýň, ktoré sú súčasne prírodné pamiatky: PP Jaskyňa v Havranej skale, PP Zelená jaskyňa, PP Biela jaskyňa, PP Hatinská jaskyňa, PP Hutnianska jaskyňa, PP Peško. Bolo zapísané 1 chránené vtáčie územie CHVÚ Levočské vrchy.

Spracovanie skenovaných dokumentov štátneho zoznamu. V rámci úlohy boli spracované dokumenty a ich skeny s roztriedením podľa druhov dokumentov k jednotlivým chráneným územiam a chráneným stromom. Do databázy boli vložené skeny k 9 národným parkom, 14 chráneným krajinným oblastiam, 1 102 maloplošným chráneným územiam, 41 chráneným vtáčím územiam a k 423 chráneným stromom. Celkovo bolo do databázy vložených 54 853 ks skenov dokumentov.

Vedenie Národnej databázy jaskýň SR.V databáze bolo zaevidovaných 278 nových jaskýň. Celkový počet jaskýň v databáze je 6987. Najviac 78 jaskýň bolo doplnených v Strážovských vrchoch, v Slovenskom raji 47 jaskýň a 41 v Slovenskom krase. Do zoznamu literatúry pribudlo 169 článkov, celkový počet je 4150 článkov. Do databázy bolo vložených 626 fotografií vchodov jaskýň, spolu je v databáze 3437 fotografií. V databáze bolo doplnených 115 mapových plánov, ich celkový počet je 1257. Súradnice GPS boli doplnené pre 616 jaskýň, celkovo je v databáze 4304 súradníc a v mape je vytvorená GIS vrstva ako výsledok riešenia projektu Získanie zemepisných súradníc vchodov do jaskýň a dobudovanie archívu podzemných krasových javov múzea. Aktualizácia údajov sa vykonala v databáze pre 1060 jaskýň (hlavne doplnenie nadmorských výšok, polohopisných údajov, určení genetických typov, charakteristických znakov jaskyne). Zdrojom informácií bola jaskyniarska literatúra a internetové stránky oblastných skupín SSS. Bola uskutočnená sumarizácia údajov k zoznamu jaskýň (internetová aplikácia). Nový zoznam jaskýň k 31. 12. 2013 obsahuje 6940 jaskýň a 4150 článkov literatúry.

Zameranie polôh jaskýň krasu Slovenskej republiky GPS. Zameriavanie polôh jaskýň krasu Slovenskej republiky pomocou GPS sa realizovalo v rámci riešenia projektu Získanie zemepisných súradníc vchodov do jaskýň a dobudovanie archívu podzemných krasových javov múzea, ktorý bol ukončený 31. 12. 2012. V rámci tohto projektu sa zameralo 128 vchodov jaskýň, urobila sa aj kompletizácia a zatriedenie získanej dokumentácie v počte 280. Spracovaná dokumentácia doplnila materiály v jaskyniarskom archíve. V Slovenskom krase bol lokalizovaných, zameraných a fotodokumentovaných 49 lokalít, len lokalizované boli 2 lokality a len lokalizovaných a fotodokumentovaných bolo 5 lokalít. Počet hľadaných

a nelokalizovaných lokalít bol 16 a počet lokalít nevyhovujúcich požiadavkám pre dokumentáciu 4. Vo Volovských vrchoch bola lokalizovaná, zameraná a fotodokumentovaná 1 lokalita v Čiernej hore bola hľadaná a nelokalizovaná 1 lokalita.

V rámci tvorby metadát pre múzejné zbierky a fondy boli riešené 2 úlohy:

Digitalizácia fondov a technická podpora informatizácie v oblasti ochrany prírody. Bola uskutočnená digitalizácia archívnych dokumentov fondov externým dodávateľom Microform, spol. s r. o. Bratislava. V sledovanom období bolo zdigitalizovaných 510 451 ks archívnych dokumentov, celkovo k 31. 12. 2013 bolo zdigitalizovaných 652 710 ks archívnych dokumentov. Zreštaurovaných bolo za sledované obdobie 2500 ks sklených negatívov a diapozitívov a 500 ks historických máp. Tiež boli vytvorené metadáta k archívnym dokumentom spracovaným v programe BACH a zdigitalizovaných v rámci projektu Digitalizácia fondov a technická podpora informatizácie v oblasti ochrany prírody.

Národný projekt Digitálne múzeum. V rámci tejto úlohy boli vytvorené metadáta pre digitalizačnú kampaň. Bolo urobené spracovanie zbierok, excerpcia zoznamov, triedenie, balenie a asistencia v rámci digitalizácie múzejných zbierok, ktorá bola zrealizovaná v Digitalizačnom centre Múzea SNP Banská Bystrica v počte 1367 predmetov. Boli pripravené zbierkové predmety pre digitalizáciu v priestoroch múzea externým dodávateľom v počte 4344 predmetov. Boli uskutočnené 4 pracovné stretnutia partnerských múzeí zapojených do národného projektu pre koordináciu a metodické vedenie projektu.

V rámci úlohy Fotodokumentácia bolo vytvorených a do archívu SMOPaJ odovzdaných 100 záberov chránených území SR: NPR Skalná Alpa, NPR Jánošíkova kolkáreň, NPR Suchá dolina, NPR Mních, NPR Ďumbier, NPR Demänovská dolina, NPR Súľovské skaly, PR Szabóova skala.

V rámci dokumentačných úloh boli riešené 2 úlohy:

Dokumentácia histórie ochrany prírody a jaskyniarstva, v ktorej bola spracovaná história ochrany prírody na Slovensku v medzivojnovom období 1918 – 1939. Boli spracované pramenné informácie a fotodokumentácia k histórii ochrany prírody, údaje o vyhlásených chránených územiach (stav k r. 1939) s využitím zbierky listín ŠZ, ako aj o územiach, ktoré boli v tom období pripravované na vyhlásenie za CHÚ. Bola spracovaná charakteristika najstarších chránených území v Slovenskej republike, štúdium dejín správy, fotodokumentácia súčasného stavu CHÚ Jánskej a Demänovskej doliny v počte 31, Szabóovej skaly v počte 1 a Súľovských skál v počte 1.

Pracovníci archívu bádali v nasledovných pamäťových inštitúciách:

Archív Pamiatkového úradu Bratislava.
Slovenský národný archív Bratislava.
Štátny archív Banská Bystrica, pobočka Banská Bystrica.
Štátny archív Bytča.
Štátny archív Bytča, pobočka Liptovský Mikuláš.
Národní archiv ČR Praha.
Památník národního písemníctví Praha.

Dokumentácia vzťahov medzi jaskynným osídlením a mimojaskynnými sídliskovými aglomeráciami v praveku a v dobe historickej. Prieskum vybraných speleologických lokalít (Demänovská dolina, Suchá dolina, Liptovský Ján) bol zameraný na zisťovanie nelegálnych zásahov, ich fotodokumentáciu a možnosti získavania nových archeologických nálezov do zbierkového fondu múzea. Bol realizovaný prieskum mimojaskynných lokalít v oblasti

Liptova (hrádky, vyvýšené polohy), bola uskutočnená fotodokumentácia, zameranie a zakreslenie nových lokalít.

V rámci odbornej správy zbierok bola zabezpečená prvostupňová a druhostupňová evidencia v zmysle platnej legislatívy.

V úlohe Prvostupňová evidencia zbierkových predmetov a doplnkového dokumentačného materiálu, činnosť komisií boli vypracované priebežné správy o zbierkovom fonde do dátových formulárov SNM a MK SR AMSIS a KULT za rok 2012. Bolo zabezpečené vedenie prírastkových kníh a prvostupňová evidencia v programe ESEZ 4G a úprava katalogizačných záznamov prvostupňovej evidencie po konverzii dát. Bolo uzatvorených 9 výpožičných reverzov zbierkových predmetov. Komisia pre tvorbu zbierok zo dňa 26. 4. schválila kúpu 4 ev. č., 5 ks zbierok a doplnenie zbierkového fondu vlastným zberom v počte 51 ev. čísel, 68 ks.

Spolu boli prírastky zbierkového fondu v prírastkových knihách v počte 55 ev. č., 73 ks, z toho:

Humanitné zbierky: ikonografické pamiatky: 3 ev. č. / 4 ks, kartografický materiál: 30 ev. č. / 30 ks, ekranický materiál: 7 ev.č. / 7 ks, archeológia: 12. ev. č. / 29 ks. Spolu: 52 ev. č. / 70 ks.
Prírodovedné zbierky: zoológia (stavovce): 2 ev. č. / 2 ks, mineralógia, petrológia: 1 ev. č. / 1 ks. Spolu: 3 ev. č. / 3 ks. V pomocnej prírastkovej knihe doplnkového materiálu bolo zaevidovaných 10 kusov dermoplastických preparátov.

V úlohe Odborné spracovanie zbierok a ich ochrana v zmysle platnej legislatívy bolo vytváranie autorít v programe ESEZ 4G, celkový počet 81 a skatalogizovaných 54 ev. č. / 72 ks zbierkových predmetov. Celkový počet opravených starších katalogizačných záznamov po konverzii dát 4 984. Do databázy bolo vložených 488 obrazových záznamov.
Bolo zabezpečené preparovanie a konzervovanie prírodovedných zbierok v rámci vlastného pracoviska v počte 18 ks, z toho preparácia 10 ks, konzervovanie 3 ks, príprava na preparáciu 5 ks. Dodávateľským spôsobom v rámci Národného projektu Digitálne múzeum a projektu Digitalizácia fondov bolo zabezpečené konzervovanie a reštaurovanie 651 ks zbierkových predmetov (mineralógia 180 ks, história speleológie 212 ks, história ochrany prírody 259 ks). Zrealizoval sa presun a odborné uloženie zbierkových predmetov v novovytvorených depozitárnych priestoroch a odborná ochrana zbierkového fondu plynovaním depozitárnych priestorov (5. 4.) a priebežná dezinsekcia počas celého roka podľa potreby. Na školení k programu ESEZ 4G sa zúčastnil 1 pracovník.

V rámci činnosti špecializovaného verejného archívu múzea a knižnice bolo riešených 5 úloh:

Evidencia a odborné spracovanie archívnych fondov a zbierok vrátane spracovávania archívnych fondov nadobudnutých v zmysle schváleného projektu Digitalizácia fondov a technická podpora informatizácie v oblasti ochrany prírody. V rámci úlohy bolo roztriedené a usporiadané 20,0 bm archívnych dokumentov. V BachInventáre boli spracované:
archívny fond – Družstvo Demänovských jaskýň 10,0 bm
osobné fondy – Lutonský Alojz 0,6 bm
Hofman Jan 0,2 bm
Erdös Mikuláš 1,6 bm
Čunderlík Dominik 0,6 bm
Archívne zbierky – Zbierka kópií archívnych dokumentov 0,2 bm
Podzemné krasové javy 1,0 bm
Zbierka podujatí 0,1 bm
Zbierka fotodokumentácie bolo v BachFotoarchív spracovaných 12 392 inv. č. Stav k 31.12.2013 je 71 836 inv. č.

Ochrana archívnych fondov a zbierok. Do nových archívnych škatúľ bolo preložených 25,0 bm archívnych fondov a 40 000 ks zbierok fotodokumentácie (Projekt Digitalizácia fondov a technická podpora informatizácie v oblasti ochrany prírody).

Zabezpečenie správy registratúry. V rámci úlohy bola vedená elektronická registratúra múzea, zabezpečené odovzdávanie a preberanie archívnych dokumentov do archívu múzea a preberanie archívnych dokumentov zo ŠOP SR.

Evidencia a odborné spracovanie knižničného fondu a jeho ochrana v zmysle platnej legislatívy
Prírastok knižničného fondu bol za sledované obdobie 385 knižničných jednotiek v hodnote 2412 € (dar 195 ks, kúpa 23 ks, výmena 167 ks) a stav knižničného fondu k 31. 12. 2013 bol 26 743 knižničných jednotiek v hodnote 79 034,57 €. V elektronickom formáte PC Library bolo spracovaných 193 kníh a v elektronickom formáte Virtua bolo spracovaných 113 kniha 632 článkov. V tomto formáte je k 31. 12. 2013 spracovaných 4259 kníh a 2952 článkov.

Bibliografia publikačnej činnosti pracovníkov SMOPaJ. Bolo 50 vyexcerpovaných záznamov z 10 dokumentov v nasledovných kategóriách:

AFC (publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách) – 2 ks
AFD (publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách) – 1 ks
BDC (odborné práce v zahraničných karentovaných časopisoch) – 1 ks
BDE (odborné práce v nekarentovaných zahraničných časopisoch) – 1 ks
BDF (odb. práce v nekarentovaných domácich časopisoch) – 3 ks
CAB (umelecké monografie) – 1
GII (popularizačné články) – 41

V rámci úlohy Koordinácia realizovaných projektov zo štrukturálnych fondov sa zabezpečila implementácia dvoch realizovaných projektov: Digitalizácia fondov a technická podpora informatizácie v oblasti ochrany prírody a Rekonštrukcia historickej budovy múzea, kultúrnej pamiatky pre environmentálne vzdelávanie, ako aj implementácia projektu Získanie zemepisných súradníc vchodov do jaskýň a dobudovanie archívu podzemných krasových javov múzea, ktorého vecná realizácia bola ukončená 31. 12. 2012. Boli vypracované monitorovacie správy k týmto projektom, ako aj k projektu NATURA 2000 v celoživotnom vzdelávaní, ktorého vecná realizácia bola ukončená v mesiaci jún 2012.

K uvedeným projektom bolo zabezpečené verejné obstarávanie.

- K projektu **Digitalizácia fondov a technická podpora informatizácie v oblasti ochrany prírody** boli vypracované 2 priebežné monitorovacie správy, 12 žiadostí o platbu, 2 žiadosti o zmenu projektu.
- K projektu **Rekonštrukcia historickej budovy múzea, kultúrnej pamiatky pre environmentálne vzdelávanie** boli vypracované 2 priebežné monitorovacie správy, 1 mimoriadna monitorovacia správa, 10 mesačných správ o pokroku v implementácii projektu, 25 žiadostí o platbu a 2 žiadosti o zmenu projektu. Zabezpečovala sa informovanosť a publicita projektov o aktuálnom stave plnenia projektov na webovom sídle múzea, v odborných časopisoch, v múzejnom bulletine a na odborných konferenciách.

Bola uskutočnená príprava projektov pre nové programovacie obdobie v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia v koordinácii so SOPaTK. Priebežne sa sledovali výzvy na projekty v oblasti kultúry. Vypracovali a odovzdali sa 2 žiadosti o dotáciu z Environmentálneho fondu.

V rámci úlohy Zabezpečenie vnútornej kontroly organizácie v súlade so zákonom NR SR č. 10/1996 Z. z. bola kontrolná činnosť vykonávaná podľa schváleného Plánu kontrolnej činnosti

na rok 2013. Kontroly boli vykonávané na základe Smernice č. 1/2005 na zabezpečenie a výkon vnútornej kontroly múzea so zákonom NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.
Kontrola pokladní (2. – 3. 4.) – nedostatky neboli zistené.
Kontrola dodržiavania vnútornej Smernice o autoprevádzke múzea (28. 6. – 2. 7.) nedostatky – chýbajúce žiadanky na prepravu doplnené k záznamom o jazde v priebehu kontroly. Iné nedostatky neboli zistené.
Kontrola pokladní (28. 6.) – nedostatky neboli zistené.
Kontrola dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní (3. – 4. 7.) – nedostatky neboli zistené.
Kontrola pokladní (26. 9.) – nedostatky neboli zistené.
Kontrola spracovania zbierok získaných KTZ (14. – 18. 11.) – nedostatky neboli zistené.
Kontrola dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní (10. – 11. 12.) – nedostatky neboli zistené.
Kontrola dodržiavania Smernice o používaní detekčného prístroja (17. 12.) – dychová skúška negatívna. Kontrola pokladní (18. 12.) – nedostatky neboli zistené.
Kontrola dodržiavania pracovnej doby (30. 12.) – nedostatky odstránené v priebehu kontrol.
Kontrola zápisov kontrol vedúcich zamestnancov múzea v zmysle Príkazu riaditeľky č. 1/2005 (30. 12.) – nedostatky neboli zistené.
Kontrola – inventúra tovaru a vstupeniek (19. 12.) – nedostatky neboli zistené.

V rámci úlohy **Referát CO, PO a BOZP** boli zamestnanci zabezpečení ochrannými pomôckami a prostriedkami podľa múzejnej smernice BOZP. V hodnotenom roku sa nevyskytli pracovné úrazy, 1 zamestnanec získal Osvedčenie o odbornej spôsobilosti na úseku civilnej obrany obyvateľstva.
Školenia a spoluprácu v oblasti požiarnej prevencie a BOZP zabezpečovala firma GAJOS, s r.o. Liptovský Mikuláš.

V časti **Edičná činnosť** bolo zabezpečené vydanie 2 odborných časopisov múzea ako výsledok činnosti prác 2 medzinárodných redakčných rád.

Odborný časopis Slovenský kras 51/2 bol vydaný ako vedecká štúdia dr. Antona Droppu – Korózny účinok krasových tokov.
Odborný časopis NATURAE TUTELA 17/1 obsahuje 11 odborných článkov od 21 autorov na 120 stranách, NATURAE TUTELA 17/2 obsahuje 8 odborných článkov od 15 autorov na 96 stranách.
Časopis o činnosti múzea Sinter 21/2013 obsahuje 36 článkov na 60 stranách.
K výstave Ekofotografia 2013 bol vydaný katalóg s finančným príspevkom mesta Liptovský Mikuláš.
V digitálnej podobe bol vydaný Zborník z medzinárodnej konferencie Stretnutie prírodovedných pracovníkov – Poklady v zemi ukryté, obsahuje 11 príspevkov v programe Word a 15 príspevkov v programe PowerPoint.

V edičnej činnosti múzeum vychádza z nasledujúcich kritérií:

- v rámci svojej edičnej činnosti publikovať výskumné práce z oblasti ochrany prírody a jaskyniarstva s dôrazom na práce dokumentačného charakteru (inventarizačné výskumy, história),
- poskytovanie priestoru na publikovanie článkov a prác s ochranárskou problematikou pre odborných pracovníkov múzeí Slovenska i širokú verejnosť,
- publikovanie prác mapujúcich činnosť múzea, jeho priority, hlavné úlohy a ich sprístupnenie širokej verejnosti,
- publikovanie zborníkov z vedeckých konferencií usporiadaných múzeom a ich distribúcia odborným organizáciám,

- publikovanie predajných katalógov výstav, sprievodcov po expozíciách múzea a propagačného materiálu,
- publikovanie jednotlivých edičných titulov na internetovej stránke múzea, u predajných titulov krátka anotácia, obsah, rozsah strán a cena, u voľne dostupných titulov plná elektronická podoba s uvedením možnosti jej získania,
- používať jednotný dizajn pre edičné tituly z oblasti ochrany prírody a z oblasti jaskyniarstva.

V časti **Investičné akcie, budovanie a údržba zariadení** bola plnená 1 úloha financovaná zo štrukturálnych fondov EÚ v rámci projektu Rekonštrukcia historickej budovy múzea, kultúrnej pamiatky pre environmentálne vzdelávanie. Rekonštrukčné práce na historickej budove múzea v zmysle Zmluvy č. 1448/2010 zo dňa 11. 2. 2011 boli ukončené odovzdávacím protokolom zo dňa 31. 10. 2013. V priebehu roka sa realizovali zasadnutia komisií k priebehu VO k stavebným prácam a príprave expozičnej časti projektu, zabezpečilo sa vedenie agendy k projektom a v mesiaci december bolo začaté kolaudačné konanie. Na expozičnú časť sa zrealizovala súťaž návrhov, ktorá pokračovala v mesiaci december vyhlásením priameho rokovacieho konania.

V časti **Medzinárodná spolupráca a spolupráca s inými inštitúciami sa v oblasti medzinárodnej spolupráce realizovali nasledovné aktivity:**

Účasť na medzinárodných konferenciách a seminároch:

- **Seminař můzejních botaniků ČR a SR**, Kladno – Čabárna, 20. – 24. 5.;
- **Seminař Muzea a sociálně znevýhodnění**, Masarykovo múzeum v Hodoníne, 19. – 20. 6. (referát Aktivity SMOPaJ zamerané na sociálne znevýhodnené skupiny);
- **Svetový speleologický kongres ICS** Brno, 21. – 28. 7. (poster Prezentácia výsledkov mineralogického výskumu jaskýň);
- **23. medzinárodná konferencia ICOM**, Rio de Janeiro Brazília, 10. – 17. 8. (referát Controversial Titles of Museum Activities as Marketing Strategy of the Slovak Museum of Nature Protection and Speleology);
- **Medzinárodná konferencia Természet – Tudományos Museológusok Találkozója** v Hungarian Natural History Museum v Budapešti, 26. – 28. 8.;
- **23. medzinárodná konferencia MUT** v Hungarian Museum of Science, Technology and Transport v Budapešti, 15. – 17. 10. (referát Museum's Bid for Project Exchang);
- **14. konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě,** Národní archiv Praha 27. – 28. 11 (referát Digitalizácia fondov a technická podpora informatizácie v oblasti ochrany prírody **–** Tvorba Digitálneho archívu Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši).

Prednášky:

- Cyklus platených prednášok pre stredné školy s environmentálnym zameraním vo Vlastivednom múzeu v Šumperku ČR v dňoch 12. – 13. 9. s návštevnosťou 44.

Odborná spolupráca bola realizovaná s nasledovnými inštitúciami zameraná na oblasti:

- Spolupráca s **Českou speleologickou spoločnosťou** pri budovaní Národnej databázy jaskýň a doplňovanie informácií do archívu, uskutočnil sa rozhovor s riaditeľom Správy českých jaskýň J. Hromasom.
- Exkurzia pre 5 jaskyniarov z Talianska, Ruskej federácie a Švajčiarska po vykopaných jaskyniach v Slovenskej republike v rámci kongresu **Medzinárodnej speleologickej únie**.
- Účasť na **stretnutí poľského zväzu prírodovedcov M. Kopernika v Olštyne** a prednesenie referátu (Sumarizácia života slovenského jaskyniara Antona Droppu).

- Pokračovanie **expedičnej spolupráce so ZO ČSS** 1-11 Barrandien z Prahy na planine Alsó-hegy v Maďarsku na Silickej planine a na Dolnom vrchu v Slovenskom krase (získanie cenného sintrového materiálu do expozície múzea).
- Spolupráca so **ZO ČSS Tartaros** z Moravy na Silickej planine a so vsetínskymi jaskyniarmi na Plešiveckej planine.
- Prerokovanie možností spolupráce s **Prírodovedným múzeom vo Viedni** a spolupráce s **FlyGeospol pri** využití termokamery v špecifických podmienkach Slovenského krasu.
- **Laboratoř enviromentálnej geológie a geochémie, Státny geologický ústav** v Prahe (geochemický a mineralogický výskum jaskynných karbonátov v identifikácii a príprave vzoriek na meranie a spoločnej publikačnej činnosti).
- **Academy of Sciences** v Heidelbergu, Nemecko (geochronologické datovanie pomocou členov uránových rád).
- **Památník národního písemnictví Praha**, **Národní archiv Praha**, **Národní knihovna Praha**, **Národní zemědělské muzeum Praha** (štúdium archívnych dokumentov a získavanie pramenných informácií o vývoji ochrany prírody a jaskyniarstva na Slovensku).

Činnosť v organizáciách:
- Stredoeurópska únia technických múzeí MUT,
- ICOM CIMUSET.

Odborná činnosť:
- Anotovaná speleobibliografia 2010 – 2012 pre potreby Medzinárodnej speleologickej únie vo Švajčiarsku (140 bg. záznamov).

Výmena literatúry:
- Zahraniční výmenní partneri: 173 (34 krajín)
- Počet získaných titulov periodík: 191
- Vyexpedované tituly: Slovenský kras roč. 50, NATURAE TUTELA roč. 16, Sinter č. 21

Podujatia zamerané na výmenu poznatkov z oblasti ochrany prírody a jaskyniarstva.
Bol realizovaný X. ročník **Medzinárodnej konferencie prírodovedných pracovníkov a pracovníkov múzeí v prírode** s hlavnou témou Poklady v zemi ukryté pod záštitou MŽP SR v dňoch 28. 5. – 30. 5. 2013 na chate Magurka v Ľupčianskej doline s počtom účastníkov 41, z toho 8 zahraničných. Bola zabezpečená postkongresová exkurzia v Slovenskom krase pre účastníkov Medzinárodného speleologického kongresu v Brne v spolupráci s jaskyniarmi ČSS.

V rámci úlohy Bilaterálna spolupráca medzi SZOPaK a ČSOP pri zabezpečovaní činnosti informačného centra ochrany prírody boli poskytované informácie, realizované prednášky, vernisáže výstav, workshopy a konferencia Eko ďalej? v rámci projektu Příroda nezná hranic.

V časti **Medzinárodná spolupráca a spolupráca s inými inštitúciami sa v oblasti domácej spolupráce** realizovali nasledovné aktivity:

Účasť na konferenciách a seminároch:
- Konferencia **Interdisciplinarita vo vedeckom výskume pri rozvoji ochrany kultúrneho dedičstva**, Bratislava, 20 – 22. 2.,
- Odborné sympózium **Vedeckovýskumná činnosť v múzeách**, Banská Bystrica, 16. – 17. 4.,
- **Enviro-i-forum**, Zvolen, 14. – 15. 5. (prezentácia Tvorba digitálneho archívu SMOPaJ),
- Konferencia **Stav a perspektívy environmentálneho vzdelávania**, Bratislava, 26. – 27. 7. (referát Stav a perspektívy environmentálneho vzdelávania v SMOPaJ),

- 9. vedecká konferencia **Výskum, využívanie a ochrana jaskýň**, Liptovská Sielnica, 23. – 26. 9. (referát Relikty stráňových jaskýň v Slovenskom krase – ich diverzita a význam, sprevádzanie účastníkov konferencie na exkurzii v archeoskanzene Havránok),
- Konferencia ZMS **Muž a žena – vzťahové súvislosti v kontexte múzejných zbierok**, Bratislava, 1. – 2. 10. (referát Muž a žena v histórii jaskyniarstva),
- **Seminár prijímateľov pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ**, Bratislava, 24. 10.,
- Konferencia **Výskum a ochrana cicavcov na Slovensku**, Banská Bystrica, 8. – 9. 11.,
- **Seminár pre prijímateľov pomoci zo ŠF** v rámci pripravovaného nového Operačného programu Kvalita životného prostredia, Bratislava, 12. 11. 2013,
- Konferencia **(Ne)zabudnuté fotografie?,** Bratislava, 29. 10. (referát Ochrana fotografických dokumentov v Archíve Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši),
- Konferencia **Digitálna knižnica 2013,** Jasná**,** 28. – 30. 10. (referát Tvorba Digitálneho archívu Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši),
- Konferencia o sprístupňovaní kultúry nevidiacim a slabozrakým osobám **Prístupnosť múzeí a výstav osobám so zrakovým postihnutím, prostriedok ich spoločenského začleňovania a informovanosti**, Bratislava, 12. – 14. 11. (referát Aktivity SMOPaJ určené pre nevidiacich a slabozrakých návštevníkov),
- Konferencia **Inšpirujme sa 2013**, Bratislava, 27. – 28. 11. (poster Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny),
- Medzinárodná vedecká konferencia **Múzeum ako forma edukácie v spoločnosti**, Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 27. – 29. 11. (referáty Vzdelávacie aktivity SMOPaJ, Aktivity múzea zamerané na sociálne znevýhodnených návštevníkov),
- Seminár **Sieť záchranných staníc**, Liptovský Mikuláši, 28. 11.

Účasť na festivaloch:
- **Festival slovenských múzeí**, Košice, 17. – 18. 6. (vlastné propagačné materiály, poster, edičné tituly múzea).

Odborná spolupráca bola realizovaná s nasledovnými inštitúciami zameraná na oblasti:
1. Spolupráca pri determinácii:
- **Prírodovedecká fakulta UK v Bratislave** (RTG difrakčné analýzy, fotografovanie pod mikroskopom).
- **Štátny geologický ústav v Bratislave** (elektrónový mikroanalyzátor).
- **Geologický ústav SAV v Banskej Bystrici** (analýzy izotopy O^{18} a C^{13}, Ramanov spektrometer, skenovací elektrónový mikroskop, Rtg difrakčné analýzy).
- Prírodovedecká fakulta UK v Bratislave (RTG difrakčné analýzy, fotografovanie pod mikroskopom).
- **Geologický ústav SAV v Banskej Bystrici** (analýzy izotopy O^{18} a C^{13}, Ramanov spektrometer, skenovací elektrónový mikroskop, Rtg difrakčné analýzy).
- **ŠOP SR – SSJ Liptovský Mikuláš** (terénny výskum).

2. Spolupráca v oblasti vzdelávania:
- **ÚNSS, Krajské stredisko v Žiline**, Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, Spojná škola internátna pre slabozrakých a nevidiacich v Levoči (príprava výstavy Fragmenty z prírody).
- **Spojená škola – špeciálna škola** v Liptovskom Mikuláši, **Špeciálno-pedagogické centrum** v Liptovskom Mikuláši (príprava výstavy Príroda našimi očami).

3. Spolupráca s partnerskými inštitúciami:
- **SNM – Archeologické múzeum** a **Prírodovedné múzeum Bratislava**; **Východoslovenské múzeum v Košiciach**, **Katedra archeológie FF UKF Nitra** (zapožičanie a vypožičiavanie archeologických exponátov, príprava predmetov, základné ošetrenie a reštaurovanie).

- **Prírodovedné múzeum SNM – Bratislava, Múzeum Martin – SNM, obec Naháč, obec Bzenica, Múzeum P. O. Hviezdoslava Dolný Kubín, Botanická záhrada Tatranská Lomnica** (získavanie informácií a materiálov potrebných pre tvorbu scenárov do nových expozícií).
- **Jaskyniarske skupiny SSS** (prieskumné práce).
- **Mestský úrad Liptovský Mikuláš, Múzeum Janka Kráľa, Dom Matice slovenskej Liptovský Mikuláš**.
- **Múzeá SR**, **Krajský pamiatkový úrad v Žiline**, **AÚ SAV** (poskytovanie informácií, zapožičanie zbierkových predmetov na dokumentačné účely).
- **Štátne archívy SR** (získavanie pramenných informácií o histórii ochrany prírody a jaskyniarstva na Slovensku).
- **Oblastné skupiny SSS, ŠOP SR – SSJ** (budovanie Národnej databázy jaskýň).
- **SZOPK** Prievidza – zabezpečenie výstav a workshopov v rámci projektu Príroda nepozná hranice.

Činnosť v organizáciách:
- Predsedníctvo ZMS,
- Členstvo v Odbornej sekcii pre vzdelávanie a výchovu v múzeách ZMS.

Zapožičanie výstav:
- Zapožičaných **20 výstav 10 inštitúciám** (múzeá, átrium MŽP SR, kultúrne inštitúcie Slovenskej republiky, rezortné organizácie MŽP SR, veľtrhy), tržba 225,76 €, počet návštevníkov 11 956.

Ponuka putovných výstav múzea

1) Názov výstavy: **Jeleň kráľ lesov**
Oblasť: ekológia
Výstava prezentuje vysokú zver z komplexného pohľadu ekológie, etológie, potravných vzťahov, vplyvu na životné prostredie, poľovníctvo, výsledky výskumu Stredoeurópskeho inštitútu pre výskum ekológie zveri so sídlom vo Viedni, Brne a Nitre.
Technické podmienky: 23 panelov (90 × 122 cm), komatex v ráme.
2) Názov výstavy: **Srnčia zver**
Oblasť: ekológia
Výstava prezentuje srnca lesného, jeho rozšírenie a globálny pohľad na druh z hľadiska ekológie, etológie, potravných vzťahov, tvorby a anomálií parožia, poľovníctva a výsledky výskumu Stredoeurópskeho inštitútu pre výskum ekológie zveri so sídlom vo Viedni, Brne a Nitre.
Technické podmienky: 22 panelov (90 × 120 cm), umelá hmota + 1 panel (35 × 100 cm) kartón.
3) Názov výstavy: **Noční lovci**
Oblasť: ekológia
Výstava prezentuje živočíchy, ktoré sú zaujímavé svojím spôsobom života a schopnosťou takmer nehlučne lietať aj v úplnej tme (netopiere, sovy).
Technické podmienky: 12 panelov (70 × 100 cm), kartón.
4) Názov výstavy: **Skrytá krása kvetov, semien a plodov**
Oblasť: botanika, genetika
Zaujímavosti ultraštruktúry, spôsobov kvitnutia a rozmnožovania sa vybratých botanických druhov, doplnené mikrofotografiami, Fándlyho nekvitnúca jabloň.
Technické podmienky: 11 panelov (70 × 100 cm), kartón.
5) Názov výstavy: **Geneticky modifikované organizmy**
Oblasť: genetika
Význam geneticky upravených rastlinných a živočíšnych organizmov, genetické inžinierstvo, metódy, história genetiky, dedičnosť, výhody a nevýhody geneticky modifikovaných organizmov, nebezpečne pre človeka.

Technické podmienky: 22 panelov (74 × 104 cm), komatex v ráme + 3 panely (70 × 100 cm) kartón.
6) Názov výstavy: **Život zo skúmavky**
Oblasť: genetika
Význam pohlavného rozmnožovania pre udržanie biodiverzity v prírode, výchova k manželstvu a rodičovstvu (rozdiely medzi pohlaviami, proces oplodnenia, vnútromaternicový vývin, riziká potratov, dedičné ochorenia, nádorové ochorenia, pohlavné choroby, antikoncepcia, životné prostredie a poruchy plodnosti).
Technické podmienky: 23 panelov (70 × 100 cm), umelá hmota + 9 panelov (70 × 100,5 cm) kartón.
7) Názov výstavy: **Ohrozený život – zo života bunky**
Oblasť: cytológia, genetika
Výstava predstavuje bunku ako najmenšiu elementárnu časticu živých organizmov, jej stavbu, funkcie, mechanizmy príjmu látok, možnosti poškodenie vplyvom vonkajších podmienok a význam dobrého zdravotného stavu jednotlivých buniek pre dobrý zdravotný stav celých orgánoch a celých organizmov. Vysvetľuje aj mechanizmy programovanej smrti buniek pre zabezpečenie normálneho vývinu organizmu a perspektívy tohto procesu pri liečení nádorových ochorení.
Technické podmienky: 23 panelov (70 × 100 cm), umelá hmota.
8) Názov výstavy: **Plánky, ovocné stromy a drobné ovocie**
Oblasť: botanika, genetika
Ovocné druhy so zdôraznením aspektu biodiverzity, t. j. biologickej rozmanitosti a jej význam pre ochranu prírody, genetické centrá ich vzniku, spôsob rozmnožovania a rez ovocných drevín.
Technické podmienky: 20 panelov (94 × 100 cm), umelá hmota + 3 panely (69 × 97 cm) kartón.
9) Názov výstavy: **Krása z ríše rastlín**
Oblasť: botanika
Rozdelenie okrasných druhov, jednotlivé skupiny okrasných druhov, základy a história záhradnej architektúry oboznámenia sa s tromi arborétami.
Technické podmienky: 32 panelov (75 × 100 cm), kartón.
10) Názov výstavy: **Pakobylky a listovky**
Oblasť: zoológia – entomológia
Zaujímavosti o exotickom hmyze – pakobylkách a listovkách, o ich chove, o rozmnožovaní, čím sa živia, o ich rozšírení v Európe a vo svete, spôsoby ich maskovania v prírodnom prostredí.
Technické podmienky: 27 panelov (70 × 100 cm), kartón.
11) Názov výstavy: **Zaujímavosti zo sveta blanokrídlovcov – včely, osy, mravce a iné**
Oblasť: zoológia – entomológia
Zo života hmyzu, spôsob stavby hniezd, zvláštnosti rozmnožovania a prijímania potravy, chránené druhy, regulácia početnosti hmyzu, najvýkonnejší opeľovači.
Technické podmienky: 11 panelov (70 × 100 cm), kartón.
12) Názov výstavy: **Jed v prírode**
Oblasť: prírodoveda
Jedovaté rastliny a živočíchy, rozšírenie toxických látok v rastlinnej a živočíšnej ríši, jedy poškodzujúce jednotlivé orgány ľudského organizmu, alergény, prírodná lekáreň.
Technické podmienky: 24 panelov (70 × 90 cm), kartón.
13) Názov výstavy: **Fazuľky starých materí**
Oblasť: botanika
Význam strukovín vo výžive ľudí a zvierat, miesta vzniku, archeologické nálezy, rozdelenie strukovín, charakteristika jednotlivých druhov, choroby strukovín, recepty.
Technické podmienky: 30 panelov (70 × 100 cm), kartón.
14) Názov výstavy: **Chránená príroda Slovenska**
Oblasť: ochrana prírody
Súčasná sieť veľkoplošných chránených území, chránené krajinné oblasti, ich prírodné hodnoty – fauna, flóra a neživá príroda.
Technické podmienky: 24 panelov (70 × 90 cm), kartón.
15) Názov výstavy: **Motýlia krása**

Oblasť: zoológia – entomológia
Denné a nočné motýle Slovenska, vzácne, zriedkavé a chránené druhy, bionómia, tajomstvá sfarbenia a stratégia obrany húseníc a motýľov, vzťah človeka k motýľom.
Technické podmienky: 26 panelov (70 × 90 cm), kartón.
16) Názov výstavy: **Tajomstvá našich chrobákov**
Oblasť: zoológia – entomológia
Zaujímavosti zo života našich chrobákov, ich vývin, výskyt, spôsob prijímania potravy, rôzne zaujímavé i chránené druhy.
Technické podmienky: 10 panelov (50 × 120 cm), sololit + 4 panely (80 × 100 cm) umelá hmota
17) Názov výstavy: **Jaskyne a archeológia**
Oblasť: speleológia – archeológia
Výstava prezentuje archeologické nálezy, ktoré pochádzajú zo zbierok SMOPaJ, z vybraných jaskýň Slovenska, osídlených v praveku a stredoveku.
Technické podmienky: 11 panelov (70 × 100 cm), kartón.
18) Názov výstavy: **Podzemie očami meračov v minulosti**
Oblasť: speleológia – história
Prezentácia kópií máp a plánov ako forma technického stvárnenia podzemných priestorov banskými meračmi v minulých storočiach, ukážky starých meracích prístrojov, prezentácia významných osobností banského a jaskyniarskeho meračstva na Slovensku.
Technické podmienky: 22 panelov rôznych rozmerov (sololit).
19) Názov výstavy: **Jaskyne v živote človeka**
Oblasť: história – archeológia
Výstava predstavuje jaskyne od najstarších čias ľudstva ako príležitostné útočiská, miesta kultových obradov až po súčasné využitie – miesta oddychu, relaxácie, liečby, vedeckého výskumu.
Technické podmienky: 20 panelov (70 × 90 cm), kartón.
20) Názov výstavy: **Jaskyne drakov**
Oblasť: história (mytológia),archeológia
Draky v rozprávkach, mýtoch a náboženstvách, dračie kosti a ich využitie, nálezy kostí v jaskyniach, draky v dielach učencov a novodobé vedecké interpretácie.
Technické podmienky: 21 panelov (70 × 90 cm), kartón.
21) Názov výstavy: **Významné výročia osobností jaskyniarstva**
Oblasť: história – speleológia
O živote popredných slovenských jaskyniarov – S. Šrol (1925 – 1992), P. Mitter (1941 – 1992), S. Kámen (1921 – 1992), o ich objavoch a prieskumoch v podzemí v rôznych oblastiach Slovenska.
Technické podmienky: 11 panelov (70 × 100 cm), kartón.
22) Názov výstavy: **Jaskyňa – dutina v horninovom masíve**
Oblasť: speleológia – geológia
V neživej prírode často dochádza ku vzniku dutín v pevných horninových masívoch. Na to, aby takáto dutina (jaskyňa) v skale vznikla, sú nutné určité predpoklady, ktoré sú priblížené práve v tejto výstave.
Technické podmienky: 11 ks (70 × 100 cm), kartón.
23) Názov výstavy: **Zo života našich operencov**
Oblasť: zoológia, ekológia, etológia
Zaujímavosti o spôsobe života, hniezdení a výchove mláďat našich operencov.
Technické podmienky: 12 panelov (70 × 90 cm), kartón.
24) Názov výstavy: **Naše medonosné rastliny**
Oblasť: botanika
Najtypickejšie medonosné rastliny a ich opeľovači, ich spôsob života a význam pre človeka.
Technické podmienky: 12 panelov (70 × 90 cm), kartón.
25) Názov výstavy: **Spolupráca slovenských a českých jaskyniarov pri prieskume podzemia**
Oblasť: speleológia

O histórii a začiatkoch výskumu horského oblúku Karpát. Začiatky spolupráce a história slovenských a českých jaskyniarov pri výskume jaskýň.
Technické podmienky: 22 panelov (80 × 91 cm), kartón.
26) Názov výstavy: **20. storočie očami jaskyniarov**
Oblasť: história – speleológia
Vývoj jaskyniarstva a speleológie v 20. storočí, chronologická genéza objavov niektorých sprístupnených jaskýň, priepastí, významných jaskynných systémov. Osobnosti, ktoré sa zapísali do dejín jaskyniarstva na Slovensku, inštitúcie a organizácie.
Technické podmienky: 28 panelov (70 × 100 cm), kartón.
27) Názov výstavy: **Krása lastúr a ulít**
Oblasť: zoológia
O zaujímavom živote mäkkýšov, o zložení ich tela a rozmnožovaní, o spôsobe ich pohybu a funkcii slizu, o ich ochrane ako ohrozených druhov v prírode.
Technické podmienky: 11 panelov (70 × 100 cm), kartón.
28) Názov výstavy: **50. výročie uzákonenia štátnej ochrany prírody na Slovensku**
Oblasť: ochrana prírody
Výstava približuje okolnosti, ktoré viedli k uzákoneniu štátnej ochrany prírody na Slovensku.
Technické podmienky: 13 panelov (90,5 × 122 cm), umelá hmota.
29) Názov výstavy: **Čarovná moc rastlín**
Oblasť: botanika
Výstava predstavuje históriu a využívanie liečivých rastlín pri liečení rôznych chorôb, problematiku chránených liečivých rastlín. Cieľom výstavy je zachytiť zlomok z krásy bohatstva slovenskej prírody a propagácia vedomostí o liečivých rastlinách.
Technické podmienky: 23 panelov (86,5 × 119 cm) + 1 panel (40 × 119 cm), umelá hmota.
30) Názov výstavy: **História jaskýň na starých pohľadniciach**
Oblasť: história – speleológia
Dokumentácia histórie prvých sprístupnených a známych navštevovaných jaskýň na území Slovenska, na ilustráciu doby, v ktorej proces sprístupňovania jaskýň prebiehal, slúžia staré pohľadnice z prelomu 19. a 20. storočia.
Technické podmienky: 11 panelov (70 × 100 cm), kartón.
31) Názov výstavy: **Huby tajomné aj užitočné**
Oblasť: mykológia
Výstava v skratke prezentuje všetko o hubách, morfológiu húb, ich rozmnožovanie, význam húb pre človeka, chránené druhy húb, čo podmieňuje rast húb, kedy a kde na huby...
Technické podmienky: 8 panelov (70 × 100 cm), kartón.
32) Názov výstavy: **Chránené vtáčie územia I.**
Oblasť: ochrana prírody
Výstava prezentuje chránené vtáčie územia Slovenska a iných vybraných štátov Európskej únie ako súčasť súvislej európskej siete chránených území NATURA 2000.
Technické podmienky: 25 panelov (90 × 130,5 cm), umelá hmota.
33) Názov výstavy: **Chránené vtáčie územia II.**
Oblasť: ochrana prírody
Výstava prezentuje chránené vtáčie územia nížin Slovenska ich biotopy a vtáčie druhy.
Technické podmienky: 21 panelov (90 × 130,5 cm), umelá hmota.
34) Názov výstavy: **Kamene farby dúhy**
Oblasť: mineralógia
Výstava je ukážkou farebnosti minerálov a zároveň vysvetľuje príčinu ich vzniku.
Technické podmienky: 6 panelov (70 × 100 cm), kartón.
35) Názov výstavy: **Oto Majzlan – osobnosť slovenskej entomológie**
Oblasť: prírodoveda
Výstava bližšie charakterizuje život a prácu známeho slovenského entomológa a zároveň pripomína 50. výročie jeho narodenia.
Technické podmienky: 9 panelov (70 × 100 cm), kartón.
36) Názov výstavy: **A. Droppa – pilot, jaskyniar a geograf**
Oblasť: speleológia

Výstava charakterizuje život a prácu A. Droppu pri objavovaní jaskýň.
Technické podmienky: 10 panelov (70 × 100 cm), kartón.
37) Názov výstavy: **J. Ľ. Holuby (1836 – 1923)**
Oblasť: prírodoveda a história
Výstava približuje tvorbu slovenského botanika svetového formátu. Výstava je doplnená archívnymi materiálmi a zbierkovými predmetmi.
Technické podmienky: 10 panelov (70 × 100 cm), kartón.
38) Názov výstavy: **Chceme žiť bez drog**
Oblasť: prírodoveda
Výstava predstavuje rastlinné drogy a ich negatívny vplyv na organizmus človeka.
Technické podmienky: 6 panelov (70 × 100 cm), kartón.
39) Názov výstavy: **Čo je to bioindikácia?**
Oblasť: ochrana prírody
Výstava poukazuje na existenciu bioindikátorov v živočíšnej a rastlinnej ríše na Slovensku.
Technické podmienky: 9 panelov (70 × 100 cm), kartón.
40) Názov výstavy: **Chránené územia Slovenska – Národné parky**
Oblasť: ochrana prírody
Výstava predstavuje na jednotlivých paneloch národné parky Slovenska, ich geologické zaujímavosti, flóru, faunu, históriu a zaujímavosti z pohľadu turistického ruchu.
Technické podmienky: 17 panelov (85 × 125 cm), baner.
41) Názov výstavy: **Poznaj a chráň NATURA 2000**
Oblasť: ochrana prírody
Výstava prezentuje vytvorenie súvislej sústavy chránených území NATURA 2000 na území štátov EÚ.
Technické podmienky: 11 panelov (90 × 120 cm), odľahčený kartón.
42) Názov výstavy: **80. výročie objavenia jaskyne Domica**
Oblasť: speleológia, história
Výstava približuje okolnosti objavu a dôležité udalosti v osemdesiatročnej histórii jaskyne, informuje o osobnosti Jána Majka – významného slovenského jaskyniara.
Technické podmienky: 11 panelov (70 × 100 cm), kartón.
43) Názov výstavy: **História Vysokých Tatier fotoobjektívom**
Oblasť: história
Výstava približuje na starých pohľadniciach a historických fotografiách históriu vzniku osád a turistických chát na území Vysokých Tatier.
Technické podmienky: 11 panelov (70 × 100 cm), kartón.
44) Názov výstavy: **Čierne diamanty kuchyne – huby ako ich nepoznáme**
Oblasť: mykológia
Výstava predstavuje hľuzovky ako vychýrený a zaujímavý druh húb, históriu ich zberu, využitia v gastronómii, spôsoby ich vyhľadávania, možnosti a spôsoby ich pestovania a ochrany aj u nás na Slovensku.
Technické podmienky: 16 panelov (98 × 120 cm), odlahčený kartón.
45) Názov výstavy: **CITES**
Oblasť: ochrana prírody
Výstava zameraná na bližšie vysvetlenie čo to vlastne CITES je, ktorých druhov sa CITES týka vo svete a na Slovensku.
Technické podmienky: 10 panelov (82 × 100 cm), žltá mikronda.
46) Názov výstavy: **Pavúkovce – opradené sieťami a poverami**
Oblasť: zoológia
Výstava približuje spôsob života pavúkovcov, ich stavbu, postavenie v prírode, povery a arachnofóbiu.
Technické podmienky: 10 panelov (80 × 120 cm), kartón.
47) Názov výstavy: **Orol skalný – kráľ vtákov a vták kráľov**
Oblasť: zoológia
Výstava poskytuje informácie o živote jedného z našich najväčších dravcov, ktorý dosahuje v rozpätí krídel až 2,20 m a hmotnosť do 6,5 kg.

Technické podmienky: 22 panelov (75 × 115 cm), komatex, 1 panel (35 × 100 cm), kartón.
48) Názov výstavy: **Ochrana živočíchov**
Oblasť: zoológia
Výstava približuje Svetový deň zvierat, ktorý je venovaný ochrane všetkých živočíchov, nielen vzácnych a ohrozených, ale aj hospodárskych zvierat.
Technické podmienky: 10 panelov (90 × 110 cm), banner.
49) Názov výstavy: **Bionika**
Oblasť: zoológia, botanika verzus technika
Výstava je zameraná na predstavenie rastlinných a živočíšnych druhov, ktorých stavba tiel sa uplatnila pri vývoji dômyselných technických vynálezov človeka.
Technické podmienky: 16 panelov (80 × 120 cm), mikronda biela.
50) Názov výstavy: **Odpady**
Oblasť: ochrana a tvorba životného prostredia
Výstava prezentuje odpady vo vzťahu k ochrane a tvorbe životného prostredia, ich vznik, zhodnocovanie a zneškodňovanie a vplyv na životné prostredie.
Technické podmienky: 11 panelov (80 × 120 cm), komatex tenký.
51) Názov výstavy: **Letci na dvoch krídlach**
Oblasť: zoológia, entomológia
Výstava približuje skupinu šikovných letcov so zaujímavým prispôsobením každému prostrediu, ako aj závažný medicínsky problém, akým je napríklad malária, ktorý trápi ľudstvo od počiatku existencie. Túto skupinu hmyzu, tvorí v súčasnosti na svete vyše 120 000 druhov.
Technické podmienky: 11 panelov (70 × 100 cm), mikronda biela.
52) Názov výstavy: **Voda kolíska života a prameň zdravia**
Oblasť: životné prostredie
Výstava približuje význam vody pre živú prírodu – faunu, flóru a aj človeka. Ako životodárna tekutina dala vznik životu na zemi a celým životom nás sprevádza.
Technické podmienky: 10 panelov (72 × 100 cm), komatex tenký.
53) Názov výstavy: **Dunajské Luhy**
Oblasť: ochrana prírody
Výstava je venovaná Dunajským Luhom, ktoré sú ako súčasť významného prírodného bohatstva Slovenska. Prezentuje prírodné hodnoty, ktoré predstavujú zachované biotopy národného aj európskeho významu, vzácne, ohrozené, chránené druhy rastlín a živočíchov.
Technické podmienky: 18 panelov (90 × 125 cm), banner.
54) Názov výstavy: **Lavíny – v horách musíme žiť aj s nimi**
Oblasť: ochrana životného prostredia
História lavín – najväčšie tragédie, vznik lavín, lavínová prevencia, ekologické faktory.
Technické podmienky: 11 panelov (70 × 100 cm), mikronda biela.
55) Názov výstavy: **NATURA 2000**
Oblasť: ochrana prírody
Výstava predstavuje sústavu chránených území vyhlásených na ochranu biotopov, živočíchov a rastlín, ktoré sú na území členských štátov EÚ vzácne alebo ohrozené.
Technické podmienky: 20 samostojacích panelov (85 × 185 cm).

Podmienky zapožičania:

- hradenie nákladov na dopravu a inštaláciu,
- hradenie cestovných nákladov pre autora v prípade potreby jeho prítomnosti pri inštalácií a likvidácií výstavy,
- manipulačný poplatok za zapožičanie panelov malej výstavy (5 – 10 panelov) predstavuje 13,28 €, v prípade zapožičania aj zbierkových predmetov k výstave sa manipulačný poplatok zvýši na 29,88 €,
- manipulačný poplatok za zapožičanie veľkej výstavy (11 a viac panelov) predstavuje 23,24 €, v prípade zapožičania aj zbierkových predmetov k výstave sa manipulačný poplatok zvýši na 39,84 €,
- textovú časť panelov je možné využiť len po súhlase vlastníka výstavy (SMOPaJ).

Požiadavky na inštaláciu

- panely na upevnenie kartónov(malými klincami, resp. zavesením na silón),
- panely v rámoch sa upevňujú priamo na stenu,
- uzatvorené vitríny na zbierkové predmety.

Kontakt: Dagmar Staroňová; Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, Školská ul. 4, 031 01 Liptovský Mikuláš; tel.: 044/547 72 10, 547 72 30, e-mail: staronova@smopaj.sk, http//:www.smopaj.sk

Výmena literatúry:

- Domáci výmenní partneri: 44
- Počet získaných titulov periodík: 24
- Vyexpedované tituly: Slovenský kras roč. 50, Naturae tutela roč. 16, Sinter č. 21

Tábor ochrancov prírody TOP 2013. Spolupráca pri organizovaní, výbere exkurzných trás, zabezpečovaní propagačných materiálov, vedení tábora so SZOPK a ŠOP SR. Koordinácia aktivít v detskej sekcii (vedomostné súťaže s prírodovednou tematikou, výtvarná súťaž o najkrajší zážitok z tábora). 49. ročník TOP sa uskutočnil v dňoch 14. – 16. 7. v Národnom parku Veľká Fatra v areáli Športovo-rekreačného zariadenia Drienok v Mošovciach, zúčastnilo sa ho 93 dobrovoľných a profesionálnych ochrancov prírody (z toho 8 z ČR).

Stretnutie seniorov. 19. ročník stretnutia seniorov slovenskej ochrany prírody sa uskutočnil v dňoch 26. – 27. 9. v Slanickej osade na Hornej Orave. Bol venovaný významnému slovenskému zberateľovi flóry, ornitológovi, múzejníkovi a učiteľovi prof. Antonovi Kocyanovi (1900 – 1984). Počet účastníkov 38.

V časti **Prevádzkový servis** bol zabezpečovaný:

Prevádzkový servis, ekonomický servis, sekretariát, réžie mimo PHÚ, čo predstavovalo zabezpečenie chodu organizácie vo vzťahu k ekonomike organizácie, personálnym otázkam, projektom, vybavovaniu bežnej agendy a správy budov a zariadení.

Iné

V rámci racionalizačných opatrení bolo v roku 2013 jeden krát prerozdelené zabezpečenie odborných prác v rámci kumulovaných funkcií a ešte pred ukončením projektu Digitalizácia fondov a technická podpora informatizácie v oblasti ochrany prírody bolo z dôvodu racionalizácie prevádzky organizácie zrušené 1 miesto pracovníčky, ktorej pracovná činnosť v rámci tohto projektu bola uzavretá.
Bola zabezpečená účasť MŽP SR, SOPaTK na zasadnutiach Komisie pre ŠZ, čo predstavovalo metodické ujasnenie riešenia viacerých odborných otázok, ktoré súvisia s vedením databázy štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny a s vedením listinnej podoby tohto archívneho fondu.
Všetky požiadavky na zabezpečenie dodatočných finančných prostriedkov vo výške, ktorá by mohla ohroziť fungovanie organizácie a riešenie projektov zo ŠF EÚ, boli zriaďovateľským orgánom akceptované.
Múzeum sa aktívne zapájalo v činnostiach organizovaných ZMS a plnilo si všetky úlohy odbornej správy zbierok, ktoré mu vyplývajú z legislatívy a z metodických usmernení SNM Bratislava.
V nárokovateľnej položke na odborné ošetrenie zbierok a reštaurátorské práce sa stále nedosiahol súlad medzi požiadavkou múzea, aby sa o projekty MK SR zamerané na túto oblasť mohli uchádzať aj špecializované múzeá v pôsobnosti iných rezortov, keďže sa jedná o vysoko špecializovanú múzejnú odbornú činnosť.

Hodnotenie organizácie nadriadeným orgánom

Prínos organizácie pre:

a) ústredný orgán
b) ostatné organizácie verejnej správy
c) pre širokú verejnosť

a) <u>Pre ústredný orgán</u> múzeum zabezpečilo:

- sprístupnenie 6 výstav v priestoroch átria MŽP SR: CITES (22. 2. – 1. 3.), Voda, kolíska života a prameň zdravia (4. 3. – 8. 3.), Dunajské luhy (15. – 26. 4.), Odpady (5. – 16. 8.), Ochrana živočíchov (30. 9. – 7. 10.) a Lavíny – v horách musíme žiť aj s nimi (25. 11. – 6. 12.);
- sprístupnenie informácií zo štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny (ŠZ) v podobe štatistických prehľadov, aktualizácií databázy a pripojenia digitálnych skenov listín ŠZ;
- vedenie Národnej databázy jaskýň SR;
- podujatia spojené s cyklom prednášok a besied k významným dňom životného prostredia: Svetový deň mokradí, Svetový deň vody, Svetový deň vtáctva, Svetový deň Zeme, Medzinárodný deň biodiverzity, Medzinárodný deň múzeí, Medzinárodný deň detí, Medzinárodný deň životného prostredia, Dni európskeho kultúrneho dedičstva, Svetový deň zvierat, Svetový deň chôdze, Európsky týždeň vedy a techniky s celkovou návštevnosťou 2515;
- poskytovanie informácií o podujatiach múzea: 21 tlačových informácií a 24 tlačových správ.

b) <u>Pre partnerské organizácie</u> múzeum zabezpečilo:

- 49. ročník tábora ochrancov prírody TOP 2013 v spolupráci so Slovenským zväzom ochrancov prírody a krajiny a Štátnou ochranou prírody SR, ktorý sa konal v dňoch 14. – 16. 7. v Národnom parku Veľká Fatra s počtom účastníkov 93;
- 19. ročník stretnutia seniorov slovenskej ochrany prírody, ktorý sa konal v dňoch 26. – 27. 9. v Slanickej osade, Horná Orava s počtom účastníkov 38;
- vedenie ŠZ (úradná evidencia chránených území a chránených stromov SR) a vedenie Národnej databázy jaskýň a cez internetovú stránku Enviroportal s návštevnosťou 42 143;
- výstavný stánok na podujatí Festival slovenských múzeí v Košiciach;
- bilaterálnu spoluprácu medzi Slovenským zväzom ochrancov prírody a krajiny a Českým zväzom ochrancov prírody pri zabezpečovaní činnosti Informačného centra ochrany prírody.

c) <u>Pre širokú verejnosť</u> múzeum zabezpečilo:

- podujatia Prebúdzanie jari – remeselnícke variácie, Remeselnícke variácie Vianoc – ADVENT 2013 s celkovou návštevnosťou 632;
- besedy, prednášky, workshopy, vedomostné kvízy, premietanie vlastných filmových snímok zameraných na propagáciu ochrany prírody a životného prostredia s dôrazom na európsku legislatívu pre materské školy, základné školy, stredné školy a špeciálne školy s celkovou návštevnosťou 6097;

- výstavy Ekofotografia – X. ročník medzinárodnej súťažnej prehliadky umeleckej fotografie s environmentálnou tematikou, Príroda našimi očami – XI. ročník výstavy výtvarných prác detí a dospelých s rôznym druhom a stupňom mentálneho postihnutia a Fragmenty z prírody – Dravce našich lesov – XI. ročník výstavy určenej predovšetkým pre skupinu nevidiacich a slabozrakých návštevníkov s celkovou návštevnosťou 659;
- nočnú prehliadka múzea pod názvom Spoznajte tajomstvá prírody v rámci Medzinárodného dňa múzeí s návštevnosťou 335;
- hubársku a bylinkársku poradňu, v rámci ktorej múzeum poskytlo služby 35 klientom;
- výpožičné služby špecializovanej knižnice múzea: výpožičky spolu 374; absenčné výpožičky 315, z toho interní 302, externí 13; prezenčné výpožičky 59, z toho interní 59, externí 0; medziknižničná výpožičná služba 14; návštevnosť 87, z toho interní 70, externí 17; informácie 46, z toho interní 8, externí 38;
- sprístupňovanie archívnych fondov a zbierok bádateľom: prezenčné výpožičky: 101 bádateľov / 199 výpožičiek; absenčné výpožičky: 35 bádateľov / 94 výpožičiek; bádatelia spolu: 136 / 293 výpožičiek, z toho externí bádatelia: 73 / 139 výpožičiek, interní bádatelia: 63 / 154 výpožičiek, počet bádateľských listov 40;
- poskytovanie informácií podľa zákona NR SR č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám bolo vybavených 5 žiadostí týkajúcich sa informácií o múzejných a archívnych zbierkach.

Použité skratky:

AÚ SAV – Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied
BOZP – bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
CO – civilná obrana
CVČ – Centrum voľného času
ČR – Česká republika
ČSJ – Česká správa jaskýň
ČSOP – Český zväz ochrancov prírody
ESEZ – elektronický systém evidencie zbierok
FF UKF – Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa
ev. č. – evidenčné číslo
GPS – Global Position System
GÚ AV ČR – Geologický ústav Akadémie vied Českej republiky
GÚ SAV – Geologický ústav Slovenskej akadémie vied
CHA – chránený areál
CHÚ – chránené územie
CHVÚ – chránené vtáčie územie
ICOM CIMUSET – Medzinárodná asociácia múzeí
inv. č. – inventarizačné číslo
ISTB – Informačný systém taxónov a biotopov
KF – knižný fond
KPÚ – Krajský pamiatkový ústav
MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MŠ – materská škola
MUT – Stredoeurópska únia technických múzeí
MVS – medziknižničná výpožičná služba
MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NAPANT – Národný park Nízke Tatry

NPR – národná prírodná rezervácia
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
OP – ochrana prírody
PHM – pohonné hmoty
PHÚ – Plán hlavných úloh
PO – požiarna ochrana
PP – prírodná pamiatka
PR – prírodná rezervácia
PriF UK – Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského
SAV – Slovenská akadémia vied
SES – Slovenská entomologická spoločnosť
SMOPaJ – Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva
SNM – Slovenské národné múzeum
SO – stredné odborné (vzdelanie)
SOPaTK – Sekcia ochrany prírody a tvorby krajiny
SR – Slovenská republika
SSJ – Správa slovenských jaskýň
SSS – Slovenská speleologická spoločnosť
SŠ- stredná škola
SZOPK – Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny
ŠF EÚ – štrukturálne fondy Európskej únie
ŠOP SR – Štátna ochrany prírody SR
ŠŠ – špeciálna škola
ŠZ – štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny
ÚEV – územie európskeho významu
UK – Univerzita Komenského
ÚNSS – Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
US – ukončené stredné (vzdelanie)
VL – výučný list
VO – verejné obstarávanie
VŠ – vysoká škola
Z – základné (vzdelanie)
ZMS – Zväz múzeí na Slovensku
ZO ČSS – Základná organizácia Českej speleologickej spoločnosti
ZŠ – základná škola
ŽoP – žiadosť o platbu
ŽP – životné prostredie